

Beleid veiligheid en gezondheid & hygiëne
Kinderdagverblijven Kids

Inhoud

Inleiding.....	4
1. Grote risico's.....	5
1.1 Fysieke veiligheid	5
Veiligheid binnenruimtes.....	5
1.3 Verbranding	6
1.4 Beknelling	7
1.5 Stoten/botsen/struikelen/bezeren/uitglijden	8
1.6 Vallen	9
1.7 Verstikking	10
1.8 Snijwonden	11
1.9 Wiegendood.....	12
1.10 Wandcontactdozen, snoeren en elektrische apparaten	13
1.11 Omvallend meubilair	13
2. Veilig naar buiten	13
2.1. Vallen, struikelen, verstappen, uitglijden, botsen	13
2.2 Kinderen verwonden elkaar	15
2.3 Beplanting	15
2.4 Water en ijs.....	15
2.5 Kinderen verlaten buitenruimte.....	16
3. Sociale veiligheid.....	16
3.1 Kindermishandeling	16
3.2. Vierogenprincipe	18
4. Ongevallen & incidenten.....	20
4.1 EHBO.....	21
5. Calamiteiten & brandveiligheid	21
6.1 Brandveiligheid	22
6. Goede hygiëne	23
6.1 Persoonlijke hygiëne en verzorging	24
6.1.1 Handhygiëne	25
6.1.2 Hoest- en niesdiscipline.....	26
6.2 Toilethygiëne.....	27
6.3 Hygiëne omtrent verschoenen.....	27
6.4 Bedrijfshygiëne.....	28
7. Gezond binnen- en buitenmilieu.....	28

7.1	Ventilatie	29
7.2	Controle CO2 gehalte	30
7.3	Temperatuur- en vochtbalans	31
7.4	Lawaai	32
7.5	Binnenlucht	32
7.6	Schoonmaken	35
7.6.1	Schoonmaakschema's binnenruimte	35
7.6.2	Schoonmaakschema's buitenruimtes	38
7.6.3	Instructies schoonmaken	39
7.6.4	Desinfecteren	40
7.7	Preventie van Legionella	40
8.	Zieke kinderen en medisch handelen	41
8.1	Zieke kinderen	41
8.2	Gezondheidsrisico's door overdracht van ziektekiemen	42
8.3	Toedienen van medicijnen	43
8.3.1	Medisch handelen	44
8.3.2	Risico's bij medisch handelen	44
9.	Risico's bij de voedingsverzorging	46
9.1	Verschillende fasen van voedingsverzorging	46
10.	Kleine risico's	47
11.	Evalueren en bijstellen	47
11.1	Evaluatie	47
	Plan van aanpak	48
11.2	Periodieke controle	48
12.	Communicatie en afstemming intern en extern	49

Inleiding

Kids kinderopvang blijven volgen ten aanzien van veiligheid, gezondheid en hygiëne de Wet Kinderopvang en overige geldende wet- en regelgeving.

Visie op veiligheid

Kinderen ontwikkelen zich snel, zijn nieuwsgierig en willen de wereld om zich heen ontdekken. Daarbij zien ze geen gevaar. Hoe ouder kinderen worden, hoe beter ze leren wat wel en niet mag en wat wel en niet gevaarlijk is. Pedagogisch medewerkers moeten veilig gedrag herhaaldelijk oefenen met de kinderen. Toch zullen kinderen zich niet altijd aan afspraken en regels houden. Omdat het voor de medewerkers onmogelijk is om elke minuut van de dag alle kinderen in de gaten te houden, is een veilige omgeving van groot belang. Hierbij is er een spanningsveld tussen veiligheid en pedagogische aspecten. Dit spanningsveld moet uitmonden in een goede mix tussen het bieden van veiligheid en het bieden van voldoende uitdaging en voldoende leermomenten. Niet alle veiligheidsrisico's moeten worden afgedekt, wel moeten de risico's tot een aanvaardbaar minimum worden gereduceerd en de kans op ernstig letsel voorkomen worden.

Het beleid veiligheid richt zich op:

- Fysieke veiligheid(o.a. vallen, verstikking, vergiftiging, verbranding)
- Sociale veiligheid (Kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag)

Het beleid gezondheid & hygiëne richt zich op:

- Goede hygiëne
- Gezond binnen- en buitenmilieu
- Zieke kinderen en medisch handelen

Onze visie op de zorg voor een veilige en gezonde omgeving wordt getoetst door de GGD die in opdracht van de gemeente Purmerend en Landsmeer jaarlijks inspecties uitvoert.

Verantwoordelijkheden

Kids kinderopvang voert dit beleid veiligheid en gezondheid in samenwerking met Stichting Kinderopvang Purmerend. Kids als kinderopvangorganisatie is eindverantwoordelijke voor het beleidsplan veiligheid en gezondheid. Het uitvoeren van het beleid veiligheid, gezondheid is gedelegeerd aan de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk voor het toepassen van de afspraken en preventieve maatregelen zoals benoemd in dit beleid in hun dagelijks handelen. Een beleid komt in de praktijk echter pas goed tot zijn recht als alle medewerkers zich betrokken voelen en het beleid uitdragen. Daarom zal er tijdens elk teamoverleg een thema, of een onderdeel van een thema, over veiligheid of gezondheid op de agenda staan. Dit om continu in gesprek te blijven over het beleid. Zo blijven we scherp op onze werkwijzen en kunnen we bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting, direct controleren of het beleid al dan niet moet worden aangescherpt. De locatiemanagers zijn er verantwoordelijk voor dat hun locaties voldoen aan eisen. De afdeling kwaliteit en facilitair ondersteunt hen hierbij.

Het beleid is verder uitgewerkt in onderliggende procedures en werkinstructies.

1. Grote risico's

1.1 Fysieke veiligheid

Veiligheid binnenruimtes

Bij het inrichten van de binnenruimtes staat de ontwikkelbehoeften van opgroeiende kinderen centraal:

1. Een verdeling in de ruimte in verschillende duidelijke plekken of hoeken.
 2. Zowel visuele - (dingen die je ziet) als auditieve (dingen die je hoort) ruis reduceren, ten behoeve van de rust en de taalontwikkeling;
 3. Uitdagingen, gekoppeld aan de leeftijd, om de nieuw te ontwikkelen motorische vaardigheden te oefenen. Mogelijkheden tot ontdekken en ervaren aanbieden: hoekjes, spel dat uitdaagt.
 4. Vaste stam-/basisgroepen voor ieder kind, waarnaar het gemakkelijk kan terugkeren;
 5. Geen hoge scheidingswanden: de pedagogisch medewerker dient altijd in het zicht te blijven (baby's) of opgezocht te kunnen worden;
 6. Gelegenheid voor groepsactiviteiten en individuele activiteiten. Kind moet zich kunnen afwenden of afzonderen van de groep;
 7. Duidelijke afspraken met kinderen maken.
- In deze uitgangspunten wordt ook tegemoet gekomen aan een aantal risico-aspecten op het terrein van veiligheid en gezondheid.

Brengen en halen van kinderen

Pedagogisch medewerkers weten wie het kind wegbrengt en ophaalt. Het brengen en halen van kinderen gaat alleen via de hoofdentree.

Indien een kind door iemand anders wordt opgehaald, dient de ouder de pedagogisch medewerker mondeling of telefonisch daarover te informeren. Degene die het kind ophaalt moet in principe ouder zijn dan 14 jaar. Als de ouder het kind wil laten ophalen door een jonger iemand dan moet hij hiervoor schriftelijk toestemming geven.

Openen en sluiten

De operationeel manager bepaalt wie er toegang heeft tot de locatie en informeert de pedagogisch medewerkers daar over. Bij twijfel raadplegen de pedagogisch medewerkers altijd de operationeel manager. Pedagogisch medewerkers openen en sluiten de locatie nooit alleen.

De operationeel manager beheert alle aanwezige sleutels. De operationeel manager houdt een registratie bij wie welke sleutels in het bezit heeft.

Kind loopt ongezien naar buiten

Om te voorkomen dat kinderen ongezien naar buiten lopen zijn de deuren van kdv voorzien van een klink of draaiknop boven de 1.35 meter.

Giftige stoffen

Per jaar worden 1.100 kinderen jonger dan 4 jaar in het ziekenhuis opgenomen vanwege een vergiftiging. Vergiftiging is hiermee na vallen de meest voorkomende oorzaak van ziekenhuisopnamen in deze leeftijdsgroep. Eventuele giftige stoffen die aanwezig zijn worden hoog in een afgesloten kast of ruimte met een hoge klink (minimaal 1.35 m) of draaiknop opgeborgen in een lekbak. De kastdeur wordt altijd afgesloten.

Bij een vergiftiging bellen we 112. In ernstige gevallen moet het slachtoffer direct naar een ziekenhuis gebracht worden. De behandelende arts wil dan graag de volgende zaken weten:

- De naam van de 'schuldige' stof. Neem een stukje van de plant of de verpakking het middel mee.
- Wat is de hoeveelheid van de stof die binnen is gekomen. Bij planten: welk deel van de plant?
- Hoe laat vond de vergiftiging plaats?
- Welke verschijnselen vertoont het slachtoffer?
- Hoe oud het slachtoffer is en of er nog bijzonderheden te melden zijn over zijn of haar gezondheidstoestand in het algemeen.

Neem het kinddossier mee naar de arts/het ziekenhuis.

Bij giftige stoffen gaat het onder andere om:

- Planten
- Muizengif: bij overlast van muizen schakelen we een bedrijf gespecialiseerd in ongedierte bestrijding.
- Toiletblokjes
- Schoonmaakmiddelen: staan hoog opgeborgen in een afsluitbare kast/ruimte. Ze worden geplaatst in een lekbak en staan niet naast voedingsmiddelen. Het schoonmaken door het schoonmaakbedrijf vindt plaats op een moment dat de kinderen niet aanwezig zijn. Als er tijdens openingstijden wordt schoongemaakt, dan gebruiken we alleen niet agressieve schoonmaakmiddelen.
- Bestrijdingsmiddelen: deze gebruiken wij niet.
- Medicijnen: deze worden opgeborgen in een afsluitbare kast.
- Sigaretten(peuk): op de locaties mag niet gerookt worden.
- Toner
- Lotions
- Eten uit afvalbak/container: wij gebruiken afvalbakken die goed afsluitbaar, lekdicht en eenvoudig te reinigen zijn. Containers staan buiten of in een afsluitbare ruimte.

Maatregelen

- Verwijder giftige stoffen als ze aanwezig zijn.
- Berg eigen tabakswaaren en medicijnen, die je privé gebruikt, op in een tas die je buiten het bereik van kinderen opbergt.

1.2 Verbranding

Per jaar worden 1.400 kinderen jonger dan 4 jaar behandeld op een spoedeisende hulpafdeling (SEH) vanwege een verbranding. In ongeveer drie op de vier gevallen wordt de verbranding veroorzaakt door een hete vloeistof of hete damp. Vooral verbranding door hete thee komt veel voor. Er zijn bijna 13 keer zo veel SEH-behandelingen vanwege verbranding door hete thee als vanwege verbranding aan vlammen. Kinderen kunnen bij water van 55 graden Celsius binnen 30 seconden al ernstige brandwonden oplopen.

De volgende inventaris brengen risico's op verbranding met zich mee:

- Kranen: de warmwatertoevoer wordt vanuit de boiler begrensd op 60 graden Celsius. In ruimtes waar zich kinderen bevinden, is of alleen koud watertoevoer of is de warmwaterkraan voorzien van een temperatuurbegrenzer.
- CV-ketels en CV-leidingen: om de cv-installatie en de cv-leidingen is warmteisolatiemateriaal geplaatst. De kinderen hebben geen toegang tot de ruimte de cv-ketel zich bevindt
- Kookplaat, gaspits, ovenruiten en waterkoker
- Lucifers en aanstekers: deze gebruiken wij niet. Indien medewerkers deze privé bij zich hebben, moeten ze deze opbergen in hun tas die ze buiten het bereik van kinderen opbergen.

Maatregelen

Waterkoker

- Plaats de waterkoker buiten de groep als daarvoor een mogelijkheid is bijvoorbeeld in een centrale keuken of centrale ruimte waar de kinderen niet kunnen komen. Kook water en schenk deze over in thermosfles die je mee neemt naar de groep.
- Het leeggooien van de waterkoker moet structureel plaats vinden in verband met gevaar op verbranding.
- Ontkalk de waterkoker buiten openingstijden. Een bruikbare tip van waterkokerontkalken.nl is door de waterkoker een nacht te vullen met een deel schoonmaakazijn en een deel water
 - Vul de waterkoker tot driekwart van het aangegeven maximumniveau met water en breng het water aan de kook.
 - Voeg, nadat de waterkoker is uitgeschakeld schoonmaakazijn zonder toegevoegde geur (8% azijnzuur) toe tot aan het maximumniveau.
 - Laat het water met de azijn een nacht in de waterkoker staan. Voorzie de waterkoker van sticker dat deze voorzien is van schoonmaakazijn.
 - Schenk de volgende ochtend het apparaat leeg en spoel de binnenzijde goed uit.
 - Vul het apparaat met schoon water en breng het water aan de kook.
 - Schenk het apparaat leeg en spoel de binnenzijde nogmaals goed uit.
 - Teken op het schoonmaakschema af dat de waterkoker is ontkalkt.

Kranen

- Scherm kranen af waar kinderen niet hoeven te komen of worden gewassen.
- Plaats geen opstapmogelijkheden in de buurt van kranen waar kinderen niet hoeven te komen of worden gewassen.
- Leer de kinderen de betekenis van de rode en de blauwe kleur op de kraan.
- Leer de kinderen: open eerst de koud water kraan en dan pas de warme én doe eerst de warme kraan dicht en dan pas de koude.

CV-ketel of leidingen

- Laat kinderen niet toe in de ruimte waar de cv-ketel zich bevindt.

Heet apparaat (kookplaat, gaspit, ovenruit, waterkoker)

- Sluit de keuken af voor jonge kinderen door de deurklink op 1.35 m (kdv, psz) hoogte aan te brengen
- Plaats de waterkoker zo dat een kind er niet makkelijk bij kan, bijvoorbeeld hoog of ver naar achteren. Laat het snoer van een waterkoker niet los hangen, plaats bijvoorbeeld een kabelgoot of rol het in het apparaat op.
- Sluit de keuken consequent af voor jonge kinderen (0-4 jaar).

Lucifers/aanstekers

- Berg eigen lucifers of aanstekers, die je privé gebruikt, op in een tas die je buiten het bereik van kinderen opbergt.

1.4 Beknelling

Vinger tussen de deur

Jaarlijks breken 270 jonge kinderen een bot in een vinger of hand doordat ze tussen een deur bekneld raken. Per schooldag worden er 1 à 2 kinderen behandeld op een SEH-afdeling omdat ze tussen een deur bekneld zijn geraakt. Dit type ongeval komt vooral voor bij de jongste leerlingen. Om dit te voorkomen zijn de deuren in ruimtes waar jonge kinderen tot 6 jaar komen voorzien van een vingersafe (uiterlijk eind 2014 gerealiseerd).

De toegangsdeuren zijn voorzien van drangers zodat de deuren niet met een klap dicht kunnen slaan.

Radiator

Kinderen kunnen ook bekneld raken bij een zogenaamde ledenradiator met lamellen die verticaal evenwijdig aan elkaar staan. Daarom hebben wij alle ledenradiatoren afgeschermd met een ombouw.

Meubilair

Een kind kan bekneld raken door een omvallend bed. Ook kan een kind klem komen te zitten tussen de spijlen of het matras van het bed.

Ook in hoogte verstelbare aankleedtafels en boxen leveren risico voor beknelling op.

Onze bedden voldoen aan *Warenwetregeling nadere eisen kinderbedden en -boxen kinderopvang*.

Wij gebruiken stevige en goed passende matrassen die voldoen aan de wettelijke eisen.

Op sommige groepen zijn aankleedtafel in hoogte verstelbaar. Indien een ruimte onder aankleedtafel aanwezig is, schermen we deze af.

Maatregelen

Vinger tussen de deur

- Controleer op basis van de *Checklist veiligheid & gezondheid* of de veiligheidstrips nog in goede staat zijn en goed vastzitten.
- **Leer kinderen dat zij het deurkozijn niet moeten vasthouden.**

In hoogte verstelbare aankleedtafel

- Kijk eerst of er geen kinderen onder de aankleedtafel zitten voordat de hoogte van de aankleedtafel wordt aangepast.

1.5 Stoten/botsen/struikelen/bezeren/uitglijden

Inrichting ruimtes

Onze binnenruimtes zijn zodanig ingericht dat er voldoende loop- en speelruimtes zijn, gescheiden van elkaar. Dit voorkomt dat kinderen tegen meubilair of tegen elkaar botsen/stoten.

Slaapkamers worden nooit gebruikt als opslagruimte van losse materialen.

Oneffenheden

De muren van de groepsruimtes zijn altijd glad afgewerkt. Uitstekende delen zijn afgeschermd. Als de muren beschadigd raken door gebruik, dan worden deze zo spoedig mogelijk hersteld.

Gevaar van uitglijden over losse matten of natte vloeren, struikelen over snoeren of misstappen door oneffenheden of gaten voorkomen we zo veel mogelijk door:

- Direct afval op trappen en vloeren te verwijderen.
- Losliggende snoeren vast te zetten
- Vaste vloermatten.
- Slipvaste vloerbedekking en bijbehorende coating

Opgeslagen speelgoed en gereedschap

Wij zorgen dagelijks dat de ruimte schoon en opgeruimd is. Kinderen hebben geen toegang tot ruimtes waar speelgoed is opgeslagen dat gevaar oplevert en gereedschap is opgeborgen. Deze zijn opgeborgen in afgesloten ruimtes of kisten.

Bij voorkeur gebruiken we speelgoed dat gelijmd is en waarvan de schroeven verzonken zijn.

Kinderen ruimen hun speelgoed indien mogelijk na gebruik zelf op.

In de binnenruimtes wordt niet gefietst om ongelukken te voorkomen. Ook wordt met de kinderen afgesproken dat ze binnen rustig moeten lopen (dus niet mogen rennen).

Kinderen met slecht zicht of motorische problemen worden extra bij het spelen extra in de gaten gehouden.

Meubilair

Scherpe hoeken of randen van meubilair zijn afgeschermd.

Kapstokken zijn zodanig geplaatst dat de haken geen risico's opleveren.

Maatregelen

Opgeslagen speelgoed/speelmaterialen of gereedschap

- Check dagelijks of gevaarlijk speelgoed en gereedschap niet bereikbaar is voor kinderen en verwijder indien nodig.
- Berg het speelgoed met kleine onderdelen op in een afgesloten kast/doos.
- **Aan kinderen wordt uitgelegd hoe om te gaan met gereedschap.**

Oneffenheid muren

- Verwijder meteen de schroeven, spijkers en punaises bij het verwijderen van schilderijen, posters en kaarten.

Object (meubilair, speelgoed)

- Controleer op basis van *Checklist veiligheid & gezondheid_meubilair* elk kwartaal op splinters en of de bevestigingspunten nog stevig en stabiel zijn.
- Controleer op basis van *Checklist veiligheid & gezondheid* speelgoed elk kwartaal of het nog heel is of scherpe randen heeft.
- Gooi kapot speelgoed en speelgoed met scherpe randen weg. Schuur speelgoed waar splinters aan zitten.
- Zorg er voor dat speelgoed met onderdelen kleiner dan 3,5 cm niet beschikbaar is voor groepen waarbij alle kinderen jonger dan 3 jaar zijn.
- Zet poppenhuizen niet te hoog neer.

1.6 Vallen

Aankleedtafel

Per jaar worden er 370 kinderen jonger dan 4 jaar oud behandeld op een SEH-afdeling vanwege een val van een aankleedtafel. Vooral 0-jarigen vallen van aankleedtafels. Meer dan de helft van de kinderen, die van een aankleedtafel zijn gevallen, heeft hoofdletsel opgelopen. De aankleedtafel heeft aan drie zijden een opstaande rand en staat als het kan met minimaal één zijde tegen de muur. Ook gebruiken wij of een aankleedkussen dat verticaal op de aankleedtafel wordt geplaatst of een aankleedkussen met de verhoogde zijanten voor horizontaal gebruik van een aankleedkussen. De pedagogisch medewerker houdt altijd met minimaal één hand het kind vast tijdens het verschoonmoment. Om dit te kunnen realiseren worden vooraf alle benodigdheden klaar gelegd. Als kinderen zelf de aankleedtafel kunnen beklimmen, worden ze hierbij altijd begeleid door een pedagogisch medewerker. Laat het kind hierbij op de billen naar beneden klimmen.

Voor het waarborgen van de veiligheid bij het verschoonen van kinderen is de *Werkinstructie verschoonen* opgesteld.

Kinderstoel

Per jaar worden er 230 kinderen jonger dan 4 jaar oud behandeld op een SEH-afdeling vanwege een val uit of met een kinderstoel. Vooral kinderen van 1 jaar oud vallen uit kinderstoelen. Meer dan de helft van de kinderen, die uit een kinderstoel zijn gevallen, heeft hoofdletsel opgelopen. Daarom hanteren het volgende beleid:

- We gebruiken kinderstoelen met een hoge rugleuning.
- Bij kleine kinderen gebruiken we een stoelverkleiner.
- Kinderen zetten we vast met een tuigje.
- Kinderen worden begeleid bij in en uit klimmen van de stoel.

Uit het raam vallen

Per jaar worden er enkele tientallen kinderen jonger dan 4 jaar behandeld op een SEH-afdeling nadat ze uit een raam zijn gevallen. Bij de helft van deze kinderen wordt een hersenschudding of ander hersenletsel geconstateerd. Per jaar worden er zo'n 70 kinderen van 4 tot en met 12 jaar oud behandeld op een SEH-afdeling omdat ze uit een raam of uit de vensterbank zijn gevallen. Dat zijn dus niet heel veel slachtoffers, maar de gevolgen van een val uit een raam kunnen wel zeer ernstig zijn. Ruim vier op de tien kinderen lopen hoofdletsel op bij de val, en bijna vier op de tien kinderen een fractuur.

Om dit te voorkomen:

- worden geen opstapmogelijkheden bij het raam gezet;
- staan bedden bij voorkeur niet naast een te openen raam;

Maatregelen

Aankleedtafel

- Bij horizontaal gebruik van een aankleedkussen wordt alleen een aankleedkussen gebruikt met verhoogde zijkanten.
- Scherm trapje af of berg trapje op of klap het in zodat het kind niet in een onbewaakt ogenblik de trap op kan klauteren.
- Pas de *Werkinstructie verschon*en toe.

Box

- Haal speelgoed dat als opstapmogelijkheid kan dienen uit de box.

Kinderstoel

- Controleer de kinderstoel voor gebruik en schakel de medewerker onderhoud in indien er gebreken zijn.

1.7 Verstikking

Verslikken in een stukje eten

We laten kinderen rustig eten door een vast eetmoment in dagritme op te nemen met vaste rituelen. Kinderen zitten altijd als ze eten. Het voedingsbeleid is er op gericht kinderen voedingsmiddelen aan te bieden die passen bij hun leeftijd.

Plastic zak

Kinderen kunnen ook stikken doordat ze een plastic zak over het hoofd krijgen. Daarom hebben jonge kinderen geen toegang tot de keuken (niet bedoeld wordt de leefruimte met pantry) en worden plastic zakken altijd opgeborgen buiten het bereik van kinderen.

Koordjes

Kinderen kunnen verstrikt raken in koordjes van raamdecoraties, mobiel of speelgoed. Daarom worden koordjes altijd ingekort. Mobiels worden buiten het bereik van kinderen opgehangen, want ze zijn om naar te kijken en te luisteren en niet om mee te spelen. Koordjes en strikjes aan speelgoed mogen niet langer zijn dan 22 cm.

Fopspeen

We gebruiken fopspenen om kinderen te troosten en makkelijker te laten inslapen. Er is een gevaar dat de speen tijdens het zuigen los laat en in de keel schiet. Een fopspeen is om op te zuigen;

kinderen die op fopspenen bijten, geven we een bijtring. Bij gebreken van de fopspeen wordt deze niet meer gebruikt en geven pedagogisch medewerkers aan desbetreffende ouders door om een nieuwe fopspeen mee te geven. Fopspenen worden niet aan een koord om de hals van een baby gehangen maar eventueel met een spenenkoordje korter dan 22 cm aan de kleding bevestigd. Om te voorkomen dat fopspenen door beschadigingen gevaar opleveren, vragen we ouders bij beschadiging van de fopspeen een nieuwe fopspeen mee te nemen.

In bed

Wij gebruiken geen hoofdlegger, en stootranden in bed voor de kinderen onder 2 jaar. Kinderen slapen in een slaapzak waardoor voorkomen dat kinderen verstrikt raken in kleding. We gebruiken de hydrofiele luiers als hoelakenbescherming voor de kinderen vanaf 1,5 jaar.

Maatregelen

Eten

- Bekijk per leeftijd en kind welk eten geschikt is, niet te vroeg (niet jonger dan 6 maanden) met hard eten starten.
- Zie er op toe dat er bij traktaties geen pinda's en kleine snoepjes en dergelijke worden uitgedeeld wegens verstikkingsgevaar.

Koordjes raamdecoratie, mobiel en speelgoed

- Controleer op basis van *Checklist veiligheid & gezondheid* of de koordjes van raamdecoraties voldoende zijn ingekort en of speelgoed geen koordjes heeft langer dan 22 cm.

Fopspeen

- Controleer fopspenen voor het slapen gaan op zwakke plekken, scheurtjes of gaatjes door hard aan het zuiggedeelte te trekken. Gebruik beschadigde fopspenen niet meer en informeer ouders over vervanging.

Speelgoed

- Controleer of stiksel van speelgoedbeest niet los laat en neem maatregelen om dit op te lossen.
- Verwijder speelgoed waarin kleine voorwerpen (kraaltjes, steentjes, e.d.) zijn verwerkt.

1.8 Snijwonden

Glazen deuren en panelen zijn daar waar nodig (onder 1.20 meter) voorzien van veiligheidsglas of veiligheidsfolie om snijwonden als gevolg van vallen door glazen deuren of panelen te voorkomen.

Snijwonden kunnen ook worden opgelopen door:

- Messen
- Kantoorartikelen
- Lampen die stuk worden gegooid. Bij alle kdv's zijn de lampen afgeschermd.

Maatregelen

Ruiten

- **Spreek met de kinderen af dat ze moeten uitkijken met spelen in de buurt van ruiten.**

Messen

- Sluit de keuken af voor jonge kinderen door de deurklink op 1.35 m of een hekje te plaatsen en deze consequent te sluiten.
- Sluit de vaatwasser goed af.

Kantoorartikelen

- Houd de kinderen buiten de kantoorruimte.
- Berg scherpe kantoorartikelen zoals scharen, briefopeners e.d. op in afgesloten lade/kast.
- Berg tassen van pedagogisch medewerkers buiten bereik van kinderen op.

Lampen die stuk worden gegooid

- **Spreek met de kinderen af dat ze binnen niet gooien met voorwerpen.**

1.9 Wiegendood

Het begrip wiegendood, ook wel 'Sudden Infant Death Syndrome' (SIDS), betekent een plotselinge en onvoorziene dood van een ogenschijnlijk gezond kind. Over de oorzaken van wiegendood is nog veel onduidelijk, maar door onderzoek weten we inmiddels veel over de omstandigheden waaronder wiegendood zich voordoet. Er zijn een aantal risicofactoren. Sommige daarvan zijn niet te beïnvloeden, zoals het mannelijke geslacht, vroeggeboorte, laag geboortegewicht, meerlingen of jeugdig moederschap, maar een heleboel factoren hebben we wel in de hand. De belangrijkste waarmee wij in de kinderopvang te maken hebben, zijn:

- Rugslapen: wij leggen baby's nooit op de buik te slapen, met uitzondering van die baby's waarvoor de ouders schriftelijk toestemming hebben gegeven via het **Formulier kennismakingsgesprek kinderdagverblijven**.
- Warmtestuwing. Om te voorkomen dat we kinderen te warm toedekken gebruiken we alleen katoenen dekens. Kinderen tot 2 jaar liggen in een slaapzak. Ook zorgen we in de slaapkamers voor een goede ventilatie en dat de temperatuur 16-18 graden is. Ook is het belangrijk dat als een kind wordt ingebakerd, dit op de juiste manier gebeurt.

In de *Werkinstructie slapen, huilen en inbakeren* staat meer informatie over maatregelen die gelden voor slapen en inbakeren. Deze is te vinden in de slaapruintes.

Samengevat houdt de werkinstructie het volgende in:

- Baby's slapen op hun rug.
- Controleer ten minste ieder half uur de temperatuur van de jongste baby's door in het nekje te voelen.
- Baby's met koorts worden niet extra toegedekt.
- Kinderen tot 2 jaar slapen in een slaapzak zonder laken/deken. Deze worden alleen gebruikt bij schriftelijke toestemming van de ouders. Bij het gebruik van een lakentje gelden de volgende regels:
 1. Maak het bedje kort op; voetjes tegen het voeteneinde.
 2. Laken overdwers gebruiken.
 3. Laken stevig instoppen.
 4. Het laken komt hoger dan de schouders.
 - Kinderen slapen niet in dikke truien/vesten.
 - Fopspenen controleren op gebreken vóór ieder gebruik.
 - Controleer de slaapkamertemperatuur (tussen de 15 en 18 graden) en de CO2 meter elke keer als je een kind in of uit bed haalt. Neem zo nodig maatregelen.

Maatregelen

- Pas de *Werkinstructie slapen, huilen en inbakeren* toe.
- Houd voldoende toezicht op slapende kinderen.
- Controleer de temperatuur van kinderen door aan hals, en indien mogelijk voeten, te voelen.
- Controleer kind extra bij koorts en dek het niet te warm toe.

Sieraden kinderen

Wanneer kinderen sieraden dragen binnen de kinderopvang, zit daar een bepaald risico aan vast.

Tijdens het intakegesprek adviseren wij aan ouders om hun kind(eren) geen sieraden te laten dragen wanneer zij naar de kinderopvang gaan. Als kinderen toch sieraden dragen, dan kan in overleg met de ouders door de pedagogisch medewerkers worden bekeken of de sieraden die de kinderen dragen een niet te groot risico vormen voor de veiligheid van het kind zelf of de andere kinderen. Wanneer kinderen (nog) slapen op het kinderdagverblijf, dan worden de sieraden (uitgezonderd oorbellen) afgedaan en bewaard in het mandje van het kind.

1.10 Wandcontactdozen, snoeren en elektrische apparaten

Wij hebben kindveilige wandcontactdozen zodat kinderen geen mogelijkheid hebben om een ongeluk door stroom te krijgen. Kinderen kunnen zich ook bezeren doordat ze een apparaat over zich heen krijgen door aan een snoer te trekken of kunnen verstrikt raken in een snoer. Daarom worden snoeren altijd vastgezet en apparaten zo veilig mogelijk geplaatst bij voorkeur buiten het bereik van kinderen.

Maatregelen

- Controleer op basis van de *Checklist veiligheid & gezondheid* elk kwartaal of stopcontacten nog voorzien zijn van stopcontactbeveiliging en bedrading nog steeds buiten bereik van kinderen is.

1.11 Omvallend meubilair

Wandkasten, stellingkasten en aankleedtafels staan stabiel, en indien nodig verankerd, zodat ze niet kunnen omvallen als er tegenaan wordt gestoten. Bij een geopende kast is nog 60 centimeter loopruimte over. Voorwerpen in stellingenkasten zijn zodanig gestapeld, dat die niet kunnen schuiven, uitzakken of omvallen. De liggers (planken) zijn geborgd. Zware voorwerpen plaatsen we onder in de stellingen en lichte materialen bovenaan.

Maatregelen

- Verwijder overbodige objecten uit de ruimte of verplaats ze in ieder geval uit de loopruimte.
- Let bij herinrichting dat kasten opnieuw worden verankerd.

2. Veilig naar buiten

Het minimale wettelijke aantal m² per kind is 3m².

We onderscheiden in de buitenruimte voor kinderen de volgende ruimten:

- Vrije open ruimte om vrij in te bewegen voor bewegings- en balspel, maar ook voor 'rust' zonder specifieke spelaanleidingen of speelobjecten.
- Gestructureerde ruimte: met duidelijke spelaanleidingen voor bepaalde speltypen. In deze ruimte worden spelaanleidingen en speeltoestellen aangebracht.
- Beschutte ruimte waar je kunt gaan wachten of zomaar wat rondkijken, waarin kinderen zich veilig voelen of daadwerkelijk een dak boven hun hoofd hebben.
- Margegebied: een ongestructureerd, wat onduidelijke, 'onoverzichtelijk' gebied, voor (tal van) andere activiteiten; wellicht aan de rand, in de hoek en/of in het groen.

Bij het inrichten en onderhouden van de buitenruimten wordt rekening gehouden met onderstaande veiligheidseisen.

2.1. Vallen, struikelen, verstappen, uitglijden, botsen

Vooraf tijdens renspelletjes letten kinderen niet goed op de ondergrond, ze verwachten dat deze

gelijkmatig is. Struikelen op de speelplaats komt veel voor. Dit leidt soms tot een fractuur van de arm, pols of hand. Ook verstappen komt regelmatig voor, hierbij is een verstuikte enkel een veel voorkomend letsel.

Kinderen kunnen zo opgaan in hun spel dat ze niet goed op de omgeving letten. Vooral lage onderdelen van het straatmeubilair worden over het hoofd gezien, bijvoorbeeld het uiteinde van de glijbaan, paaltjes of een zandbak.

Daarom houden we bij de inrichting van de buitenruimtes rekening met de verschillende risicofactoren. We voorkomen zo veel mogelijk hoogteverschillen. Straatmeubilair is zodanig geplaatst dat er voldoende loopruimte beschikbaar is. Aan de hand van de *Checklist veiligheid & gezondheid* controleren we elk kwartaal of er geen sprake is van oneffenheden op de speelplaats. We controleren onder andere op verzakte en kapotte tegels. De entrees van alle locaties zijn verlicht.

Fietsenstalling

Onze fietsenstallingen bij de locaties staan op een plek die is afgeschermd van de speelruimten van de kinderen. Als er geen fietsenstalling is, worden de fietsen buiten de speelplaats geparkeerd.

Speeltoestellen

Veel van de ongevallen op speelplaatsen gaat het om een val van een speeltoestel. Veel kinderen vallen van speeltoestellen omdat ze uitglijden op de trap (van een glijbaan) of omdat hun voet of hand wegglijdt van een handvat of greep (in een klimrek).

Er is een groot verschil in lengte, fysieke vaardigheden en behoefte aan uitdaging tussen kinderen uit de jongste kinderen en de oudste kinderen. Jonge kinderen vallen regelmatig omdat ze nog niet genoeg (klim-)vaardigheid hebben.

Valdemping

De eisen voor vrije ruimte onder en om het toestel en de valdemping van ondergrond onder speeltoestellen zorgen dat bij een eventuele val (hersen)letsel voorkomen wordt. Van belang is dat er geen kinderen onder het speeltoestel spelen of dat er los speelmateriaal ligt. Als er andere kinderen spelen of er ligt los speelgoed, dan helpt een goede ondergrond niet als valdemping.

Om te voorkomen dat er met speeltoestellen ongelukken gebeuren, controleert Vriendd als deskundig bureau één keer per jaar de speeltoestellen. Daarnaast controleer de medewerker onderhoud nog eens twee keer per jaar de speeltoestellen grondig. Elke locatie controleert maandelijks visueel alle speeltoestellen ongeacht het gebruik.

Gladheid

Voorafgaand aan de vorstperiode verzorgt de medewerker onderhoud voor voldoende strooizout om het pad naar de entree vrij te houden van sneeuw of ijs. De pedagogisch medewerkers dragen zorg voor een begaanbaar pad voordat de locatie open gaat.

Bij heftige regenval worden plassen weggeveegd. In de herfst wordt de speelplaats ontdaan van bladeren, als deze gevaar voor val- en glijpartijen opleveren.

Bij de entree ligt of een rubberen mat of een metalen rooster met opvangbank en bij binnenkomst een droogloopmat, zodat de kinderen hun schoenen kunnen afvegen voordat ze naar binnen gaan.

Met de kinderen wordt afgesproken dat ze niet naar binnen rennen.

Bij nat weer wordt de vloer nadat de kinderen weer binnen zijn gekomen gedroogd.

Maatregelen

Oneffenheden op de bestrating

- Controleer op basis van de *Checklist veiligheid & gezondheid* elk kwartaal de speelplaats. Schakel bij afwijkingen de medewerker onderhoud in.

Speeltoestellen

- Controleer maandelijks de speeltoestellen en straatmeubilair

- Spreek met de ouders af dat geen koorden aan kleding zijn toegestaan, zodat kinderen niet met een koordje achter het speeltoestel kunnen blijven hangen.

Gladheid/regen

- Met de kinderen wordt afgesproken dat ze bij sneeuw en regen hun schoenen goed afvegen op de rubberen mat/metalen rooster en droogloopmat voordat ze naar binnen gaan.

2.2 Kinderen verwonden elkaar

Bij ongeveer 20% van de ongevallen op speelplaatsen is de oorzaak te relateren aan het drukke spel, bijvoorbeeld stoeien, voetballen of rennen. Kinderen botsen hierbij veel tegen medespelers, maar het komt ook voor dat anderen geraakt worden.

Bijvoorbeeld jonge kinderen kunnen nog niet inschatten dat een schommel heen en weer zwaait en weer langs komt. Alle kinderen kunnen zo in hun spel (opgaan dat ze niet opletten en een korte route dwars door de schommelbaan kiezen. Het gewicht van een schommelend kind geeft in zo'n geval een harde klap.

De buitenruimtes zijn zo ingericht dat er voldoende loopruimte is om bij de ingang van het gebouw te komen.

Maatregelen

- Houd toezicht tijdens het (buiten) spelen.

2.3 Beplanting

Er wordt verschil gemaakt tussen giftige en schadelijke planten. Bij schadelijke planten treden de gevolgen iets later op dan in het geval van een giftige plant. Wij plaatsen geen giftige, stekende of bijtende planten en planten die bessen vormen. Planten en struiken worden volgens het onderhoudsplan gesnoeid. We zien er op toe dat de gemeentebegroeiing ook wordt bijgehouden.

Bij een vergiftiging raadplegen we zo snel mogelijk een arts. In ernstige gevallen moet het slachtoffer direct naar een ziekenhuis gebracht worden. De behandelende arts wil dan graag de volgende zaken weten:

- De naam van de 'schuldige' plant. Wanneer je niet weet hoe de plant heet, kun je een stukje van de plant meenemen en eventueel wat braaksel.
- Welk deel van de plant is opgegeten en of dit deel rauw is genuttigd.
- Hoe laat de vergiftiging plaatsvond.
- Welke verschijnselen het slachtoffer vertoont.
- Hoe oud het slachtoffer is en of er nog bijzonderheden te melden zijn over zijn of haar gezondheidstoestand in het algemeen.

Het is verstandig al deze gegevens bij de hand te hebben, zodat de arts snel en doeltreffend kan ingrijpen.

Maatregelen

- Controleer de beplanting elk kwartaal aan de hand de *Checklist veiligheid & gezondheid*.

2.4 Water en ijs

Bij de inrichting van de buitenruimte zorgen we voor goed zicht op eventuele waterpartijen en een goede afscheiding tussen speelplaats en water.

Maatregelen

- Houd toezicht tijdens het spelen met water

2.5 Kinderen verlaten buitenruimte

Kinderen gaan tijdens het spelen vaak helemaal op in hun spel. Daarbij vergeten ze vaak hun omgeving. Als kinderen spelen op plekken naast een openbare weg, kan dit tot gevaarlijke situaties leiden. Daarom zijn al de speelplaatsen voorzien van een omheining met een aparte toegangspoort. Gedurende speeltijd wordt de toegangspoort altijd afgesloten.

Maatregelen

- Sluit het hek gedurende speeltijd.
- Houd toezicht tijdens het (buiten) spelen.
- Weet hoe te handelen bij een vermist kind. Hiervoor hebben wij het *Protocol vermissing kind*.

3. Sociale veiligheid

3.1 Kindermishandeling

Jaarlijks zijn tienduizenden kinderen en volwassenen slachtoffer van mishandeling, verwaarlozing of misbruik. Onderzoek wijst uit dat professionals die met een meldcode werken drie keer zo snel ingrijpen als collega's waar zo'n code niet voorhanden is. Daarom vindt Kids het belangrijk daar haar medewerkers actief werken met de meldcode.

Beroepskrachten hebben een bijzondere verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de kinderen en ouders met wie zij in hun werk te maken hebben. Zij zijn degenen die in actie moeten komen als er mogelijk sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Kinderen die worden mishandeld vertellen hier meestal niet uit zichzelf over, en dat geldt ook voor degenen die mishandelen. Daarom is het nodig dat beroepskrachten, die vanwege hun functie verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van die kinderen en hun ouders, in actie komen als er mogelijk sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld. In de praktijk leidt dit tot vragen als: wanneer is iets kindermishandeling en waar merk je dat aan? Wat moet je doen of juist niet doen als je kindermishandeling vermoedt? Wie is waarvoor verantwoordelijk? Bij wie kun je terecht? Wat zeg je tegen de ouders? Welke hulp is er nodig? Daarom heeft Kids kinderdagverblijven een *Protocol kindermishandeling* opgesteld waarin de meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld is opgenomen. Op het moment dat een medewerker een vermoeden heeft van kindermishandeling of huiselijk geweld is het zaak het protocol er bij te nemen.

In het protocol zijn naast de route voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling in thuisituaties twee routes opgenomen over hoe gehandeld kan worden bij vermoedens van kindermishandeling door een beroepskracht en hoe gehandeld kan worden bij seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Maatregelen bij vermoeden kindermishandeling

- Pak bij vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld het uitgebreide *Protocol kindermishandeling* er bij en lees nog eens na welke stappen je kunt zetten.

- Omschrijf alle waarnemingen zo concreet mogelijk. Gebruik hiervoor de formulieren die als bijlage in het protocol kindermishandeling zijn opgenomen. Ze zijn ook los te vinden op het intranet.
- Overleg bij een vermoeden van kindermishandeling en huiselijk geweld altijd en zo snel mogelijk met de operationeel manager. Deze overlegt zo snel mogelijk met de aandachtsfunctionaris.
- Indien snel overleg nodig is met de operationeel manager en deze is niet te bereiken, overleg dan in ieder geval met de aandachtsfunctionaris. Als deze niet aanwezig zijn, overleg dan met de operationeel manager opvang, en als deze niet aanwezig is de manager opvang.
- Leg alles wat besproken is vast op de daarvoor geldende formulieren.
- Onderneem acties passend bij beroepsverantwoordelijkheid van pedagogisch medewerker. Indien je twijfelt overleg dan met je operationeel manager of de aandachtsfunctionaris. De operationeel manager onderneemt in overleg met de aandachtsfunctionaris verdere actie, zoals overleg met het AMK, raadplegen van een medicus die ervaring heeft op het gebied kindermishandeling (huisarts, jeugdarts, kinderarts) of aangifte doen bij de politie en het aanleggen en bijhouden van het kinddossier.

3.2. Vierogenprincipe

Naar aanleiding van de zedenzaak in Amsterdam heeft de commissie Gunning in haar rapport de term vierogenprincipe geïntroduceerd. De houder van een kindercentrum organiseert de dagopvang op zodanige wijze, dat de beroepskracht of de beroepskracht in opleiding de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Mede op basis van de brochure *Het vierogenprincipe in de dagelijkse praktijk* van de Brancheorganisatie Kinderopvang en BOINK heeft Kids een aantal maatregelen ingevoerd. Deze zijn terug te vinden in het document *Het vierogenprincipe*

De belangrijkste maatregelen zijn:

Gedurende de dag is de sociale controle op de medewerkers en kinderen groot.

- Wij hebben een open, professioneel werkklimaat, waarbij de drempel om elkaar op bepaalde gedragingen aan te spreken, zo laag mogelijk is.
- Het grootste gedeelte van de dag zijn er twee pedagogisch medewerkers op de groep. Er zijn altijd meerdere volwassenen in het gebouw aanwezig. Aan het begin en einde van de dag, tijdens de breng- en haalmomenten zijn er naast de pedagogisch medewerkers ook (veel) ouders aanwezig.
- Er zijn geen specifieke breng en haalmomenten. Er is mogelijkheid tot inloop gedurende de gehele dag.
- Pedagogisch medewerkers lopen gedurende de dag regelmatig elkaars groepsruimtes binnen. Hun taken zijn zo met elkaar verweven dat ze elkaar even spreken om iets te overleggen of af te stemmen. Daardoor is er zicht op elkaars (pedagogisch) handelen.
- De leidinggevende komt regelmatig binnen in de groepsruimtes.
- Er zijn meerdere stagiaires. De tijden van de stagiaires zijn afgestemd op de momenten dat er anders een pedagogisch medewerkers alleen zou staan, maar zijn altijd boventallig als pedagogisch medewerkers in opleiding.
- Rondleidingen aan de nieuwe ouders kunnen spontaan ontstaan, doordat ouders de mogelijkheid hebben om gedurende de openingstijden, vrijblijvend binnen te komen lopen.
- Bij aanname van nieuwe pedagogisch medewerkers bellen we altijd met de vorige werkgevers voor referenties.
- Nieuwe pedagogisch medewerkers en stagiaires mogen pas werken als ze een geldige VOG kunnen overleggen.

Ook de indeling van de locaties speelt een belangrijke rol als het gaat om openheid en transparantie. Wij werken vanuit KIDS dan ook met een "open" visie.

De groepen grenzen aan elkaar en zijn 'open'. Er zijn veel ramen. Men kijkt en loopt makkelijk bij elkaar binnen.

3.3 Grensoverschrijdend gedrag

Agressie en geweld, seksuele intimidatie, pesten en discriminatie zijn ongewenste omgangsvormen die niet geaccepteerd worden binnen Kids kinderdagverblijven.. Deze omgangsvormen liggen vaak in elkaars verlengde.

Ongewenst gedrag is een breed begrip. Maar wat is precies ongewenst gedrag? Het omvat bijvoorbeeld situaties waarin sprake is van (seksuele) intimidatie, agressie en geweld, maar ook negeren, intimideren of pesten.

Grensoverschrijdend gedrag kan onderverdeeld worden in:

- Lichamelijk geweld en verwaarlozing (fysieke mishandeling en kindermishandeling)
- Geestelijk geweld en verwaarlozing (verbale agressie, pesten, systematisch negeren)

- Seksuele mishandeling (seksuele intimidatie, verbaal of fysiek, aanranding en verkrachting)
- Vernieling van eigendommen van een ander en/of het zonder toestemming betreden van de kinderopvang en/of het centraal bureau is grensoverschrijdend gedrag.

We tolereren geen grensoverschrijdend gedrag, hoe doen we dat?

Eenzijds door afspraken te maken en gedragsregels op te stellen. Anderzijds door elkaar aan te spreken en/of melding te doen bij de leidinggevende (intern contactpersoon) of externe vertrouwenspersoon wanneer grensoverschrijdend gedrag ervaren wordt. De gedragsregels moeten zorgen voor een prettig klimaat binnen de kinderopvang. Openheid en respect voor elkaar moeten hoog in het vaandel staan en het moet duidelijk zijn dat voor machtsmisbruik, ongewenste intimiteiten, pesten en dergelijke geen plaats is. Elk locatie moet immers een veilige plek zijn voor allen die er vertoeven. Elkaar aanspreken op of melding maken van grensoverschrijdend gedrag moet ervoor zorgen dat dit gedrag aangepakt wordt en in de toekomst wordt voorkomen. Gestreefd wordt naar een open aanspreek cultuur waarin het normaal is feedback te geven. Gedragsregels en afspraken die moeten leiden tot het voorkomen en bestrijden van grensoverschrijdend gedrag staan beschrijven in Arbobeleid, Gedragscode, en het Protocol Kindermishandeling. De gedragscode beschrijft afspraken over:

- Omgaan met klanten en kinderen
- Omgaan met elkaar
- Omgaan met bedrijfsinformatie en -middelen
- Omgaan met belangenverstrengeling

Het Arbobeleid beschrijft hoe binnen Kids kinderdagverblijven omgegaan wordt met het ongewenst gedrag op het werk. Het protocol Kindermishandeling geeft de stappen weer bij:

- signalen huiselijk geweld en kindermishandeling;
- signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega;
- signalen (seksueel) grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Het protocol ongewenst gedrag is uitgebreid beschreven in het Arbobeleid.

Bij Kids kinderdagverblijven wordt het Arbobeleid en de gedragscode van stichting Kinderopvang Purmerend toegepast.

Daarnaast worden de volgende maatregelen genomen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen:

- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG verklaring).
- We werken met een vierogenbeleid.
- Medewerkers kennen het vierogenbeleid
- Het vierogenbeleid wordt goed nageleefd.
- Medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vierogenbeleid niet goed wordt nageleefd.
- Er zijn duidelijke afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt op de opvang.
- Medewerkers kennen de afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt op de opvang.
- Er is een protocol wat te doen als kindermishandeling wordt vermoed.
- Medewerkers kennen het protocol wat te doen als kindermishandeling wordt vermoed.
- Tijdens teamoverleggen wordt regelmatig over dit onderwerp gesproken om zo een open cultuur te creëren waarbij medewerkers elkaar durven aan te spreken.

- De medewerker zorgt er voor zichtbaar te zijn voor andere volwassenen als hij / zij alleen is met een kind.
- De medewerker gebruikt geen seksueel getint taalgebruik en maakt geen seksueel getinte grappen of opmerkingen
- Kinderen spelen niet bloot op het dagverblijf
- De medewerker grijpt in als zich ongewenste situaties (dreigen) voor te doen
- Er wordt actief aandacht besteed aan zelfredzaamheid en weerbaar gedrag.
- Foto's, die op of rond het kinderdagverblijf of de buitenschoolse opvang worden gemaakt, worden alleen bewaard, bewerkt of verspreid met toestemming van de ouders of verzorgers van de kinderen.
- Foto's van kinderen worden alleen gepubliceerd met schriftelijke toestemming van ouder of verzorger.

3.4 Achterwachtregeling

Gedurende openingstijden zijn altijd minimaal twee volwassenen in het pand aanwezig. Dat betekent dat als conform de beroepskracht -kind-ratio slechts één beroepskracht aanwezig is, ondersteuning van deze beroepskracht door een andere volwassene in alle gevallen, dus ook bij calamiteiten, gegarandeerd is. Indien nodig schakelen de aanwezige beroepskrachten andere volwassenen in conform de achterwachtregeling. De achterwachtregeling is per locatie geregeld.

4. Ongevallen & incidenten

Gedurende de periode dat een kind gebruik maakt van de kinderopvang, zien wij erop toe dat het kind zich in een zo veilig mogelijke situatie en omgeving bevindt.

Op iedere locatie is een uitgebreide EHBO-doos aanwezig. Bij ieder ongeval wordt een ongevallenregistratieformulier ingevuld. De formulieren moeten ons uiteindelijk wijzen op gevaarlijke situaties binnen onze locaties of gevaarlijke situaties door ons handelen, zodat deze gevaarlijke situaties voortaan voorkomen kunnen worden.

Het kan echter voorkomen dat er ondanks alle voorzorgsmaatregelen een ongeval gebeurt.

Melding, registratie en onderzoek van ongevallen, bijna ongevallen, onveilige situaties en incidenten hebben tot doel:

- door analyse herhaling te voorkomen binnen de hele organisatie;
- het opstellen of bijstellen van voorschriften (richtlijnen) ter verbetering van de preventie;
- het inzicht te verkrijgen in de resultaten van toegepaste veiligheidsmaatregelen;
- het voldoen aan wettelijke verplichtingen.

Definitie: ongeval

Een ongewilde, onverwachtse gebeurtenis, die schade aan de gezondheid kan berokkenen en welke tot vrijwel onmiddellijke handelingen/hulp leidt waarbij een arts noodzakelijk is.

Ten behoeve van de registratie van het ongeval is het *Registratieformulier ongevallen* ontwikkeld.

Definitie: incident

Er is geen officiële definitie van een incident. Van Dale noemt een incident 'een storend voorval'. Een incident is te omschrijven als een voorval dat de dagelijkse gang van zaken in enige mate stoort.

Ten behoeve van de registratie dient ook het *Registratieformulier ongevallen* ingevuld te worden.

Contact met de ouders

Ouders worden altijd ingelicht wanneer er een ongeval of incident heeft plaatsgevonden. Wanneer

een bezoek aan de huisarts of Spoedeisende Hulp noodzakelijk is, wordt de ouder direct geïnformeerd. Ook wordt afloop nog een aantal keren contact opgenomen met de ouders, om te vragen hoe het gaat met kind en ouders. Hierdoor blijven we de zorg delen met de ouders en tonen we betrokkenheid.

Maatregelen

- Jaarlijks wordt een rapportage over de ongevallen opgesteld en bekeken wordt welke verbetermaatregelen noodzakelijk zijn ter voorkoming van ongevallen.

4.1 EHBO

Op onze locatie doen we er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je). Toch is dit helaas niet geheel te voorkomen. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen, waardoor EHBO noodzakelijk is. Als organisatie zorgen wij ervoor dat er altijd voldoende medewerkers met een geldig EHBO certificaat aanwezig zijn.

5. Calamiteiten & brandveiligheid

In onze technische en steeds meer geautomatiseerde samenleving worden wij geconfronteerd met calamiteiten van verschillende aard. Ook Kids met haar locaties loopt gevaar door een van binnen of van buiten komende calamiteit te worden getroffen. Duidelijk is dat adequate, preventieve maatregelen genomen moeten worden om een ramp het hoofd te bieden, waardoor nadelige gevolgen zoveel mogelijk beperkt kunnen worden. Mocht zich onverhoopt toch een calamiteit voordoen, dan wordt deze al vanaf de eerste aanvang planmatig en georganiseerd bestreden op basis van het algemene *Bedrijfsnoodplan*¹. Het *Bedrijfsnoodplan* is ten eerste opgesteld ter preventie van calamiteiten. Vervolgens beschrijft het bedrijfsnoodplan ook de rol van de diverse medewerkers in geval van een calamiteit. Door hiernaar te handelen kunnen we de gevolgen van een calamiteit beperken.

Het calamiteitenplan voorziet in de volgende calamiteiten:

- Brand
- Ongeval
- Bommelding
- Agressie en Geweld

Het *Bedrijfsnoodplan* geldt voor alle locaties. Per locatie is naast dit bedrijfsnoodplan een ontruimingsplan met plattegronden voor die betreffende locatie aanwezig. Deze is afgestemd op de gebruikers van de locatie. Het doel van het ontruimingsplan is een snelle en veilige ontruiming in geval van een calamiteit. Indien er niet met dit plan wordt geoefend heeft dit plan geen waarde. Er moet dus twee maal per jaar met dit plan geoefend worden. De afdeling kwaliteit en facilitair houdt hier controle op.

In het ontruimingsplan zitten ook per ruimte ontruimingsplattegronden. Het ontruimingsplan ligt in een rode map op een goed toegankelijke plek op de locatie die bekend is bij alle medewerkers van Kids kinderdagverblijven die werkzaam zijn op die locatie. Ook zijn de ontruimingsplattegronden op

¹ Kids hanteert het Bedrijfsnoodplan van SKOP

strategische plaatsen opgehangen in de ruimtes van Kids kinderdagverblijven met daarop aangegeven de volgende gegevens:

- Vluchtwegen
- Klein brandblusmiddelen
- EHBO-posten
- Plaats bediening ontruimingsalarmsignaal
- Plaats brandmeldcentrale en brandweerpaneel
- Handbrandmelders
- Plaats hoofdingang
- Plaats brandweeringang
- Verzamelplaats
- Brandwerende scheidingen

Het bedrijfsnoodplan is niet alleen bestemd voor de bedrijfshulpverleners. Voor alle werknemers is het van belang dat zij op de hoogte zijn van de inhoud van dit plan.

6.1 Brandveiligheid

De veiligheid van personen in een gebouw vereist een reeks van voorzieningen. De kans op brand en de gevolgen daarvan dienen immers zo gering mogelijk gehouden te worden. Sinds oktober 1992 moet ieder gebouw een gebruiksvergunning hebben. Deze vergunning is te verkrijgen bij gemeente en/of de brandweer. Tot de brandpreventievoorzieningen behoren: goede vluchtwegen, rook- en brandwerende scheidingen en (nood)verlichting.

Op alle locaties zijn voldoende blusmiddelen aanwezig. Per locatie zijn in ieder geval de volgende middelen aanwezig:

- slanghaspel;
- hand brandblusser;
- blusdeken (in de keuken);
- BHV vestjes;
- EHBO-middelen;
- Bij kdv: vluchttouw (Hold-a-ring).

Onze locaties hebben een brandmeldinstallatie met doormelding naar een PAC (particulier alarm centrale)

Blusmiddelen worden jaarlijks (haspels) of tweejaarlijks (blussers) gecontroleerd. Wij gebruiken geen brandende kaarsen/waxinelichtjes (ook niet in houders!), geen brandbare vloeistoffen zoals spiritus of brandende gassen en geen zogenaamd binnenvuurwerk (spuiters/sterretjes en dergelijke)

Versiering

Bij feestelijke gebeurtenissen horen versieringen als stoffering, slingers of ballonnen. Bij deze materialen is het belangrijk op de brandveiligheid te letten. Wij gebruiken alleen materiaal dat onbrandbaar is volgens NEN 6064 en voldoet aan brandklasse A1 volgens NEN-EN-13501-1 De versiering aan de muur en aan de plafonds hangt op minimaal 2,5 meter boven de vloer, zodat het buiten bereik van het publiek hangt. De versiering mag alleen worden opgehangen met ijzerdraad dat tenminste 0,5 mm dik is.

Wij kijken goed waar je de versiering ophangt. Vluchtroutes moeten worden vrijgehouden. We hangen de versiering niet op in gangen, trappenhuisen, boven de deuren, boven tafels en langs muren.

De versiering mag nooit direct op de vloer, trap of hellingbaan zijn aangebracht.

Gordijnen of andere stofferingen hangen minimaal 10 centimeter van de vloer af. Zo voorkomen we bijvoorbeeld dat een smeulende voorwerp op de vloer overslaat op de gordijnen. Stoffering en versiering hangen niet vlakbij spots en andere warm wordende apparatuur hangt. Alle stoffen zijn geïmpregneerd door een professioneel bedrijf en zijn voorzien van een certificaat.

We gebruiken géén ballonnen met brandbaar gas, zoals waterstofgas. We blazen ballonnen gewoon op.

Bovenstaand beleid geldt ook voor versiering die aan de buitenzijde van het gebouw wordt aangebracht.

Kerstbomen

We plaatsen alleen imitatie kerstbomen (geldt ook voor losse takken). Imitatie moet gemaakt zijn van moeilijk brandbaar kunststof. Voor het plaatsen van kerstbomen gelden de volgende regels:

- Afstand ten opzichte van de uitgang is minimaal 1,5x de hoogte van de boom + de hoogte van de eventuele tafel.
- Nooit meerdere bomen naast elkaar plaatsen (afstand minimaal 3x hoogte boom).
- Zorg ervoor dat de boom stevig staat en niet kan omvallen.
- Alleen plaatsen in groepsruimtes, dus niet op de gang en vluchtroutes.
- Niet plaatsen voor blusmiddelen, meterkasten en brandmelders.
- Controleer de elektrische bedrading vooraf op beschadigingen.
- Alleen verlichting met KEMA-keurmerk gebruiken.
- Verlichting (lampjes) niet afdekken met watten, eigen gemaakte werkjes en dergelijke.
- Gebruik een gaaf en goed passend verlengsnoer en zorg dat niemand over de bedrading kan struikelen. Zonodig afplakken.
- Rol kabelhaspels altijd volledig uit.

Na sluitingstijd wordt de kerst verlichting uit gedaan door de stekker uit het stopcontact te halen, dus niet door een lampje los te draaien!

Maatregelen brandveiligheid

- Op basis van de *Checklist veiligheid & gezondheid* wordt elk kwartaal gecontroleerd:
 - Brandmeldinstallatie volgens instructie installatie
 - Kleine blusmiddelen onbeschadigd, keuringsdatum niet verlopen, juiste blusser op elke plaats
 - Detectiemiddelen (rook/CO²) werkend
 - Noodverlichting werkt
 - Vluchtaanduiding werkt
 - Vluchtroutes en nooduitgangen vrij zijn van obstakels

6. Goede hygiëne

Jonge kinderen komen in aanraking met ziekteverwekkers waartegen zij nog geen weerstand hebben opgebouwd. Het doormaken van een aantal veel voorkomende infectieziekten hoort bij de normale ontwikkeling van een kind. Kinderen die de kinderopvang bezoeken hebben echter een grotere kans om een infectieziekte op te lopen. Via de andere kinderen komen zij vaker en op jongere leeftijd in contact met allerlei ziekteverwekkers (micro-organismen). Door hygiënemaatregelen zoals neussnuiten, handenwassen en schoonmaken, proberen we de overdracht van ziekteverwekkers tegen te gaan.

Wat zijn micro-organismen?

Micro-organismen zijn zo klein dat je ze alleen met behulp van een microscoop kunt zien. We kennen de volgende micro-organismen:

- Bacteriën

- Virussen
- Parasieten, waaronder wormen
- Schimmels, bijvoorbeeld huidschimmels en gisten

Bacteriën, virussen, schimmels en andere micro-organismen zijn overal aanwezig. Enkele soorten kunnen ziekten verwekken, maar de meeste soorten zijn onschuldig of zelfs nuttig. Of iemand ziek wordt hangt af van een aantal factoren. Allereerst is de hoeveelheid micro-organismen waarmee iemand besmet wordt van belang. Verder speelt het ziekmakend vermogen (de virulentie) van het micro-organisme een belangrijke rol. Of besmetting uiteindelijk tot een infectie leidt is mede afhankelijk van de conditie van de persoon. Een bepaalde besmetting kan bij de ene mens ziekte veroorzaken, de ander voelt zich niet lekker en een derde heeft nergens last van. Baby's en jonge kinderen hebben een verminderde weerstand en zijn hierdoor gevoeliger voor infecties dan volwassenen. Ze worden doorgaans niet alleen eerder ziek, de gevolgen kunnen ook veel ernstiger zijn. Om snel te kunnen groeien hebben micro-organismen vocht, voedsel (bijvoorbeeld vuil, huidschilfers, stof) en een temperatuur tussen de 10°C en 55°C nodig. Door goede hygiënemaatregelen kun je de meeste micro-organismen wegnemen en door verwijdering van vuil haal je de voedingsbodem weg, zodat ze niet in aantal kunnen groeien.

Hoe verspreiden micro-organismen zich?

Micro-organismen kunnen zich op de volgende manieren verspreiden:

- Via de handen.
- Via de lucht (via druppels door aanhoesten, huidschilfers of stof).
- Via het voedsel en water.
- Via voorwerpen (bijvoorbeeld speelgoed, deurkruk, toiletten, beddengoed).
- Via lichaamsvloeistoffen (speeksel, braaksel, ontlasting, urine, bloed).
- Via dieren, zoals huisdieren en insecten.

Als je in contact komt met een ziekmakend micro-organisme (besmetting), dan hoef je daar nog niet ziek van te worden. Als de micro-organismen zich in je lichaam gaan vermenigvuldigen, spreken we van een infectie en pas als je daar klachten door krijgt, is er sprake van een ziekte.

Door extra aandacht te besteden aan hygiëne kunnen gezondheidsrisico's worden beperkt. Het gaat daarbij niet alleen om een schone leefomgeving en een goede persoonlijke hygiëne, maar tevens om het voorkomen van risicovol gedrag, waardoor micro-organismen zich kunnen vermenigvuldigen tot grote hoeveelheden. Om te voorkomen dat kinderen ziek worden is een gezonde leefomgeving (binnen- en buitenmilieu) van belang. Hierdoor blijft het aantal ziektekiemen tot een minimum beperkt. Daarnaast moet er op een verantwoorde manier met voeding worden omgegaan.

Daarom besteden we extra aandacht aan:

1. persoonlijke hygiëne en verzorging;
2. zieke kinderen en medisch handelen
3. toilethygiëne
4. hygiëne omtrent verschenen
5. bedrijfshygiëne

6.1 Persoonlijke hygiëne en verzorging

Hygiënisch werken begint bij de medewerkers die belast zijn met de verzorging van kinderen en voedingsverzorging en daarbij de hele dag door met allerlei producten en voorwerpen in aanraking komen. Zij moeten zorgen voor een goede persoonlijke hygiëne. Verder is het van belang dat er goede afspraken worden gemaakt over de wijze waarop wordt gehandeld als een medewerker een persoonlijk risico vormt voor de hygiëneveiligheid van de locatie. Melding van een dergelijk risico aan de leidinggevende is van belang. Infectie aan handen, verkoudheid of diarree kunnen bijvoorbeeld noodzaken tot de tijdelijke aanpassing van taken.

Afspraken met de medewerkers:

- Zorg voor schone kleding.
- Breng anderen niet in verlegenheid: houd decolleté, schouders (bh niet zichtbaar), buik, onderrug en bovenbenen bedekt.
- Zorg voor schone en verzorgde haren.
- Gebruik een goede deodorant; gebruik geen sterk ruikende parfums of aftershave.
- Gebruik geen kauwgom tijdens het werk.

Voor pedagogisch medewerkers die op de groep werken:

- Houd haren kort of samengebonden. Dit vergemakkelijkt je werk en is hygiënisch.
- Houd nagels kort en schoon. Gebruik liever geen kunstnagels.
- Draag bij voorkeur geen hand- en polsieraden en lange oorbellen als je op de groep werkt. Het dragen van ringen, polshorloges en armbanden bemoeilijkt goed handenwassen (en denk ook aan de veiligheid!).

Maatregelen

- Draag bij vuile werkzaamheden een voorschoot of wegwerpschort.
- Hoest of nies niet boven bereide en onverpakte producten.
- Als er een infectieziekte heerst: draag geen ringen, polshorloges en armbanden dragen.
- Dek wondjes aan de handen af met een waterafstotende pleister. Draag bij verzorgende handelingen, als u wondjes aan de handen hebt, ook nog handschoenen.
- In geval van diarree, geïnfecteerde wondjes aan de handen, huidinfectie of eczeem op de handen, voedselbereiding alleen na overleg met de operationeel manager.

Bij ziekte van medewerkers

In het [arbobeleid](#) is vastgelegd hoe te handelen wanneer een personeelslid een (mogelijk) besmettelijke ziekte heeft, zoals diarree, huiduitslag of koortsuitslag. Een overzicht van besmettelijke ziekten met meldingsplicht en mogelijk uitsluiting van beroepsbeoefening is te vinden op de website van de [RIVM](#).

6.1.1 Handhygiëne

Micro-organismen worden onder meer via de handen overgedragen. Een goede handhygiëne door groepsleiding, maar ook door de kinderen, is een van de meest effectieve manieren om besmettingen te voorkomen. De handhygiëne verbetert door geen sieraden te dragen aan handen of polsen. Wij vragen de pedagogisch medewerkers hiermee rekening te houden.

Pedagogisch medewerkers wassen hun handen:

- voor het aanraken/bereiden van voedsel;
- voor het eten of helpen met eten;
- voor wondverzorging;
- voor het aanbrengen van zalf of crème;
- na toiletgebruik;
- na het verschonen van een kind;
- na het afvegen van de billen van een kind;
- na hoesten, niezen en snuiten;
- na contact met lichaamsvochten zoals speeksel, snot, braaksel, ontlasting, wondvocht of bloed;
- na contact met vuile was of afval;
- na het schoonmaken van de ruimte;
- na het buitenspelen;
- bij iedere zichtbare verontreiniging van de handen;
- bij het gebruik van spatels, vingercondooms of rubber handschoenen;

- na het roken van een sigaret.

Wegwerphandschoenen

We dragen altijd wegwerphandschoenen als er een kans bestaat dat medewerkers in aanraking komen met bloed of eventueel besmet lichaamsvocht. Wegwerphandschoenen hoeven niet steriel te zijn. Na gebruik van wegwerphandschoenen altijd de handen wassen.

Protocol handen wassen

- Draag altijd zorg voor een goede handhygiëne zowel bij je zelf als pedagogisch medewerker als bij de kinderen.
- Handen worden met stromend water en vloeibare zeep gewassen.
- Wrijf de handen (gedurende minimaal 10 seconden) over elkaar en zorg ervoor dat water en zeep over de gehele handen worden verdeeld.
- Let op de kritische punten: was ook de vingertoppen goed, tussen de vingers en vergeet de duimen niet.
- Handen worden na het wassen goed schoongespoeld.
- Handen worden met een papieren handdoek gedroogd. Alle locaties zijn voorzien van papieren handdoekautomaten. Handdoeken mogen niet gebruikt worden tenzij bij uitzonderlijke redenen. In dat geval geldt de instructie dat per dagdeel en bij zichtbare vervuiling de handdoeken worden vervangen.

6.1.2 Hoest- en niesdiscipline

Micro-organismen uit de neus, mond en keel kunnen zich op verschillende manieren verspreiden. Een van de verspreidingswegen is via de lucht. Bij niezen en hoesten ontstaan kleine onzichtbare vochtruppeltjes, die in de lucht blijven zweven. In deze vochtruppeltjes kunnen micro-organismen zitten. Als deze vochtruppeltjes door een ander worden ingeademd, nestelen de micro-organismen zich bij deze persoon in de neus, mond, keel of longen met mogelijk ziekte tot gevolg. Een andere verspreidingsweg is via snot of slijm. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een kind dat een snottebel wegveegt en speelgoed vastpakt, wat direct daarna weer door een ander kind vastgepakt wordt. Het andere kind krijgt het snot aan de handen, steekt de hand in de mond en wordt zo besmet met de micro-organismen uit de neus van het eerste kind.

Pedagogisch medewerkers dragen zelf zorg voor een goede hoesthygiëne en leren kinderen een goede hoesthygiëne aan:

- Tijdens het hoesten of niezen de hand of binnenkant van de elleboog voor de mond houden.
- Draai tijdens hoesten of niezen het hoofd weg of buig het hoofd.
- Na hoesten, niezen of neussnuiten de handen wassen.

De pedagogisch medewerkers van kdv niezen/hoesten in hun handen in plaat van in de elleboog in verband met de hygiëne voor de baby's die op de arm liggen voor de flesvoeding, maar moeten dan ook echt hun handen wassen na het niezen/hoesten.

Zakdoeken

Met het afvegen van de neus komen er micro-organismen op de zakdoek en de handen. Hergebruikte zakdoeken zijn een onderschatte besmettingsbron. In een warme (broekzak) en vochtige omgeving gedijen micro-organismen goed. Bij hergebruik van de vuile zakdoek is er een kans dat besmetting via de handen wordt overgedragen. Daarom gebruiken we altijd papieren zakdoeken of tissues om de neus te snuiten en gooien die meteen na gebruik weg, in een afsluitbare afvalbak.

Maatregelen

- Zorg dat de kinderen op tijd de neus afvegen, om snottebellen te voorkomen.
- Laat kinderen met snot hun neus snuiten.

- Voor ieder kind wordt per keer een schone papieren zakdoek, stuk keukenrol en/of wc-papier gebruikt. De kinderen delen geen zakdoeken met elkaar en er worden ook geen zakdoeken gebruikt op de locatie
- Gooi de papieren zakdoeken in een gesloten vuilnisbak.

6.2 Toilethygiëne

Ontlasting en urine kunnen ziektekiemen bevatten, waardoor handen en sanitair besmet kunnen raken. Besmetting van handen komt veel voor en daardoor eveneens besmetting van alle contactoppervlakken in de sanitaire ruimte. Dit zijn oppervlakken die na toiletbezoek met de handen worden aangeraakt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de spoelknop, de kraan, de handdoek, de lichtsckakelaar of de deurkruk. Besmette oppervlakken kunnen fungeren als overdrachtsmedium. Op een later tijdstip kunnen langs deze weg overgebrachte ziektekiemen via hand-mondcontact infecties teweeg brengen.

Bij kdv gaan kinderen onder toezicht naar het toilet. Toiletten en wasbakken zijn op kindhoogte geplaatst.

Pedagogisch medewerkers zien er op toe dat kinderen na ieder toiletbezoek hun handen wassen volgens de instructie handen wassen (7.1.1). Kinderen gebruiken een op hoogte afgestemde wastafel of er is een opstapje bij een hoog gemonteerde wastafel aanwezig. Bij de wasbak hangen pictogrammen over hoe je de handen moet wassen na toiletgebruik.

Potjes worden meteen na gebruik gereinigd. Pedagogisch medewerkers letten er op dat de kinderen niet aan de potjes komen

Pedagogisch medewerkers zien er op toe dat er geen speelgoed mee naar het toilet genomen wordt. Mocht dit toch gebeuren dan wordt het speelgoed schoongemaakt.

De kinderen komen niet op het volwassene toilet van de pedagogisch medewerkers. Deze zit apart van de sanitair ruimten die voor de kinderen zijn bestemd en heeft een hoge klink, zodat kinderen deze niet kunnen openen.

Maatregelen

- Leer de kinderen plaats te nemen zonder de handen op de pot te zetten.

6.3 Hygiëne omtrent verschonen

Het verschonen van de kinderen vindt strikt gescheiden plaats van voedselbereiding. Verschonen gebeurt op een verschoontafel (niet op grond/zandtafel etc.). De aankleedkussens zijn goed te reinigen. Vlakbij de verschoontafel is een wasgelegenheid aanwezig voorzien van warm (begrensd tot maximaal 37°C) en koud water. Warm water is nodig om eventuele ontlasting goed van de billen te kunnen wassen.

De verschoonplek wordt na ieder kind gereinigd of er wordt steeds een nieuwe onderlegger gebruikt. Luiers worden na gebruik direct in een gesloten afvalcontainer (bij voorkeur voetpedaal) of een luiereemmer gegooid. De afvalcontainer wordt na ieder dagdeel geleegd en wekelijks schoongemaakt. Soms maken de jongste kinderen in bed hun luier open of al zelf in de badkamer. De pedagogisch medewerkers komen ongeveer 1x per half uur in de slaapkamer om te kijken of alles in orde is met de kinderen. Daarnaast houden in het kader van het vierogenprincipe toezicht met behulp van babyfoons voorzien van camera. Kinderen tot 2 jaar dragen een slaapzak in bed wat het moeilijk maakt om bij hun luier te komen.

In principe is het niet nodig het verschoonkussen te desinfecteren. Huishoudelijk schoonmaken is voldoende. Ook bij diarree is het niet nodig te desinfecteren. Wel moet er dan extra opgelet worden dat er goed schoongemaakt wordt. Alleen bij vervuiling met bloed of bloederige diarree moet het ver-

schoonkussen gedesinfecteerd worden. Dit gebeurt dan met 70% alcohol nadat het huishoudelijk is schoongemaakt.

Maatregelen

- Controleer voor gebruik de bekleding van het aankleedkussen: deze mag niet beschadigd zijn. Vervang het kussen zodra het tijk beschadigd is.
- Kinderen waarvan bekend is dat zij de neiging hebben hun eigen luier uit te doen in bed, krijgen hun slaapzak achterstevoren aan, dus met de rits op de rug i.p.v. op de buik.
- Was na het verschonen altijd de handen volgens de instructie handenwassen (7.1.1).

6.4 Bedrijfshygiëne

Evenals persoonlijke hygiëne is het handhaven van de bedrijfshygiëne gericht op het voorkomen van de vermeerdering en overdracht van micro-organismen onder andere bij de behandeling van levensmiddelen en daarmee van het ontstaan van voedselinfecties of voedselvergiftiging. Daarnaast is bedrijfshygiëne erop gericht de kwaliteit van voedingsmiddelen te bewaren en bederf te voorkomen. In het algemeen geldt dat de bedrijfshygiëne wordt gewaarborgd door de activiteiten en handelingen die verband houden met de behandeling van voedingsmiddelen uit te voeren met inachtneming van de werkinstructies en vaste procedures.

Belangrijke aandachtsgebieden voor bedrijfshygiëne zijn bijvoorbeeld de plaats waar handen worden gewassen en de reiniging van keukenapparatuur, het keukengereedschap, de werkoppervlakken en ruimten waarin voeding wordt klaargemaakt.

Inrichting van ruimten voor voedingsverzorging

Voor het handhaven van de bedrijfshygiëne is het noodzakelijk dat de ruimten bestemd voor de voedingsverzorging op de juiste wijze ingericht zijn. Aan keukens in kleine instellingen zoals de kinderopvanglocaties en andere ruimten waar de voedingsverzorging plaatsvindt worden de volgende eisen gesteld aan de inrichting.

Maatregelen

- Zorg steeds voor gereinigde apparatuur, gereedschap, werkoppervlakken en ruimten.
- Reinig aanrechtbladen en tafels voor gebruik altijd eerst met sop en droog na met een schone doek.
- Houd vuile vaat gescheiden van schone vaat.
- Spoel de vaatdoek na elk gebruik uit met schoon water.
- Neem elk dagdeel een schone vaatdoek.
- Zet geen materialen of producten op de vloer.
- Gebruik geen producten die op de grond zijn gevallen.
- Houd ongedierte uit de keuken.
- Raak voedingsmiddelen zo min mogelijk met de handen aan.
- Houd rauw en bereid voedsel strikt gescheiden.
- Haal producten zo kort mogelijk voor gebruik of bewerken uit de koeling.
- Zet producten na gebruik zo spoedig mogelijk weer in de koeling.

7. Gezond binnen- en buitenmilieu

Een gezond binnenmilieu betekent dat de lucht schoon en fris is en weinig stofdeeltjes en micro-organismen bevat. Ook de temperatuur en de vochtigheid van de lucht mogen niet te laag of te hoog zijn. Wanneer er onvoldoende aandacht aan een gezond binnenmilieu wordt besteed, kan dit leiden tot bijvoorbeeld slaperigheid, concentratievermindering, allergieën, prikkeling van ogen, neus of keel, luchtwegaandoeningen, infecties of een onbehaaglijk gevoel.

De kwaliteit van de binnenlucht hangt af van meerdere factoren:

- Bronnen van verontreiniging in de ruimte:
 - aanwezige personen: productie van CO₂ en waterdamp bij ademhaling, productie van zweet- en geurstoffen, verspreiding van vocht en geurstoffen uit natte kleding, verspreiding van micro-organismen (virussen en bacteriën) en allergenen, verspreiding van fijn stof;
 - op het kinderdagverblijf aanwezige bronnen van vervuiling: verspreiding van vluchtige stoffen door bouw-, afwerking-, inrichtingsmaterialen; verspreiding van allergenen door planten en bloemen; verspreiding van micro-organismen (schimmels en bacteriën) o.a. door vochtprobleem.
- Afvoer van verontreinigingen. Deze is vooral afhankelijk van de bouwtechnische kenmerken en gebruik van het gebouw:
 - aanwezigheid van voldoende bruikbare ventilatievoorzieningen en het gebruik daarvan
 - reinigbaarheid van materialen en voldoende schoonmaak
- De kwaliteit van de buitenlucht.

Binnenluchtkwaliteit in kinderdagverblijven is sterk gekoppeld aan de aanwezigheid en het activiteitsniveau van de aanwezige mensen. Indien men verblijft in een ruimte die niet of te weinig wordt geventileerd, zal het CO₂- gehalte in de ruimte oplopen. Wanneer de aanwezigheid van mensen de belangrijkste vervuilende bron is, dan is CO₂- concentratie een goede maat voor ventilatie en voor de kwaliteit van de binnenlucht. Het blijft echter van belang om te letten op eventuele andere bronnen van verontreiniging.

De kwaliteit van de binnenlucht heeft invloed op de gezondheid. Gezondheidseffecten die kunnen ontstaan zijn:

- klachten als hoofdpijn, vermoeidheid, sufheid; slijmvliesirritatie van ogen en bovenste luchtwegen; astma en allergische reacties;
- infectieziekten;
- geurhinder.

Een slechte kwaliteit van het binnenmilieu kan, direct of indirect, ook van invloed zijn op de prestaties van kinderen en aanleiding geven tot een verhoogd ziekteverzuim van personeel en kinderen.

Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid in de kinderopvang

Het binnenmilieu in kinderopvangverblijven is vaak even slecht als die in scholen. Het gaat vooral om de kwaliteit van de lucht en om oververhitting in de zomer of het weren van geluid van installaties en van buiten. Met name de ventilatie in de slaapruijnte van de kinderopvang is vaak onvoldoende. Daarom is het project "Binnenmilieu in de kinderopvang" in het kader van de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid gestart. Doel is het verbeteren van de luchtkwaliteit en het beheersen van de temperatuur in de kinderopvang. Beoogde resultaten:

- Nieuwbouwlocaties voldoen bij oplevering aan de eisen uit het (nieuwe) bouwbesluit.
- Bij alle betrokkenen bij de kinderopvang (de ondernemers, degenen werkzaam in de kinderopvang en bij de ouders) heerst een bewustzijn van het belang van een gezond binnenmilieu in de kinderopvang en wordt daarnaar gehandeld.
- Bij de bestaande locaties van de kinderopvang worden maatregelen genomen zodat deze na tenminste drie jaar voldoen aan de huidige inzichten van een gezond binnenmilieu.

7.1 Ventilatie

Voldoende ventilatie is een voorwaarde voor een gezond binnenmilieu. Als een ruimte bedompt ruikt voor iemand die binnenkomt, is dat een indicatie dat de ventilatie onvoldoende is. Bij onvoldoende ventilatie kunnen onder meer de volgende klachten optreden: hoofdpijn, irritaties aan ogen of slijmvliesen en astmatische klachten. Doordat in slecht geventileerde ruimten onnodig veel ziektekiemen in de lucht aanwezig zijn, neemt ook de kans op infectieziekten toe.

Ventileren

Ventileren is het voortdurend verversen van lucht. Buitenlucht vervangt daarbij de binnenlucht die verontreinigd wordt door het continu vrijkomen van vocht, gassen, geurstoffen, micro-organismen en zwevende deeltjes microstof (vaak fijn stof genoemd).

Onvoldoende luchtkwaliteit kan samenhangen met een ontoereikend ventilatiesysteem en met het gedrag van de gebruikers. Een ontoereikend ventilatiesysteem betekent dat de ruimten in het kindercentrum onvoldoende kunnen worden geventileerd.

Met het gedrag van gebruikers wordt bedoeld dat gebruikers het systeem onvoldoende benutten: zij sluiten bijvoorbeeld ramen of roosters of zetten deze onvoldoende open, vergeten regelmatig te luchten, gebruiken niet de juiste ventilatiestand van een systeem of laten het systeem niet vaak genoeg.

Luchten is het in korte tijd verversen van alle verontreinigde binnenlucht door het wijd openzetten van ramen of deuren.. Hierdoor wordt alle lucht in de ruimte ver-verst terwijl de temperatuur redelijk constant blijft. In de meeste gevallen is de temperatuur binnen tien minuten weer op peil. Luchten is geen vervanging voor ventilatie. Ook wanneer er voldoende gelucht wordt, blijft ventileren noodzakelijk!

Alle ruimten binnen worden geventileerd door een ventilatiesysteem en/of openstaande deuren of ramen. We zorgen dat tijdens het gebruik van de ruimten deze altijd geventileerd door ramen of ventilatieroosters open te zetten of de mechanische ventilatie voldoende hoog te zetten. Ramen hoger dan 1.80 m worden zoveel mogelijk geopend.

We luchten de ruimte extra tijdens bewegingsspelletjes en het opmaken van bedjes.

Gedurende de nacht wordt geventileerd of 's morgens vroeg (voordat de kinderen/ouders komen) wanneer er 's nachts niet geventileerd wordt. We ventileren altijd, ook als de verwarming aanstaat.

Maatregelen

- Lucht twee keer per dag 10 minuten. Zet ramen en deuren tegen elkaar open en laat het even doorwaaien: frisse lucht er in, vuile lucht er uit. Lucht bijvoorbeeld direct bij binnenkomst, tijdens de pauze of het buitenspelen en slaapmomenten van de kinderen.
- Controleer of de roosters open staan.
- Voorkom tocht, als het gaat tochten, sluit dan de lange ramen (minder dan 1,80 m boven de vloer) of zet de hoge ramen iets minder ver open. **Sluit nooit alle ramen**

7.2 Controle CO2 gehalte

Het doel van het meten van de CO2- concentratie is om informatie te krijgen over de binnenluchtkwaliteit, daarvan uitgaande dat de CO2- productie indicatief is in ruimtes waar de menselijke verontreinigingsbron de belangrijkste “vervuiler” is. Daarnaast spelen in kinderdagverblijven ook andere factoren een rol, welke van invloed kunnen zijn op de gezondheid (o.a. geurstoffen, micro- organismen). De aanwezigheid hiervan wordt uiteraard niet direct gemeten tijdens de CO2- meting. Een hoge CO2- concentratie wijst erop dat de luchtkwaliteit slecht is, zodat er ook rekening gehouden kan worden met een verhoogde concentratie van andere vervuilers in de lucht. Een lage CO2- concentratie aan de andere kant geeft geen garanties dat de lucht “schoon” is. Het is verstandig om hier rekening mee te houden.

Ieder kinderdagverblijf van Kids kinderdagverblijven heeft een CO2 meter in de slaapruiimte. De streefwaarde CO2 binnen de slaapruiimte moet <800 zijn en is af te lezen aan een groene indicator van de CO2 meter. De CO2 meter wordt dagelijks bekeken door de pedagogisch medewerkers en wekelijks bekeken door de operationeel manager op het moment dat de hoogste verontreiniging wordt verwacht. Dit is tijdens het gebruik van de slaapruiimte door de kinderen.

Indien de indicator van de CO2 meter oranje kleurt betekent dat de CO2 waarde >800 is. Dit is tijdelijk acceptabel maar er moet melding van worden gemaakt bij het facilitair meldpunt (facilitair-meldpunt@kinderopvangpurmerend.nl). Er zal bekeken moeten worden of er voldoende wordt geventileerd of dat bouwtechnische aanpassingen noodzakelijk zijn. De controle op de ventilatie wordt minimaal 1x keer per jaar uitgevoerd door de medewerker onderhoud.

Als de indicator van de CO2 meter rood kleurt moet er direct actie worden ondernomen. Van alle mogelijkheden om te luchten moet gebruik worden gemaakt en ook moet direct worden bekeken of van alle ventilatie mogelijkheden volledig gebruik wordt gemaakt. Ook bij een rode indicator van de CO2 meter moet een melding worden gemaakt bij het facilitair meldpunt.

Daarnaast blijft het van belang om ook de overige ruimtes te controleren. Dit gebeurt met het mobiele meetapparaat. Het is van belang om de metingen gedurende 14 dagen te verrichten en de activiteiten (o.a. ventilatiegedrag, aantal aanwezigen, extra activiteiten) bij te houden. De roulatie van het mobiele meetapparaat valt onder de regie van de medewerker onderhoud.

7.3 Temperatuur- en vochtbalans

De behaaglijkheid in een ruimte is onder andere afhankelijk van de temperatuur en vochtigheid van de lucht. De temperatuur in de groepsruimten stellen we in tussen de 18 en 20 graden. De temperatuur in de groepsruimten mag niet lager zijn dan 17 graden. De temperatuur in de slaapkamer tussen 15-18 graden. We voorkomen temperatuurschommelingen van meer dan 5 graden.

In alle ruimten is cv aanwezig. Indien de cv niet meer werkt, regelt de operationeel manager tijdelijk mobiele radiatoren.

We ventileren als de temperatuur oploopt. Daarnaast maken we gebruik van zonwering.

Als mensen in een ruimte verblijven, komt veel vocht vrij. Er zijn ook andere bronnen van vocht zoals wasdrogers, dweilwater en planten. In een vochtige omgeving kan condens optreden. Dit maakt groei van huisstofmijten, schimmels en bacteriën gemakkelijker. Bij condensatie trekt bijvoorbeeld vocht in poreus materiaal zoals matrassen, wat aantrekkelijk is voor schimmels.

Gezondheidseffecten die kunnen optreden zijn ontsteking van het neusslijmvlies (hooi-koortsachtige verschijnselen), luchtweginfecties, astma of eczeem.

Vochtproblemen ontstaan als de vochtproductie niet in balans is met de afvoer van vocht via ventilatie. Deze kan beïnvloed worden door extra ventileren en het regelen van de temperatuur.

Maatregelen

- Controleer de temperatuur van de slaapkamers voor gebruik en neem maatregelen als de temperatuur niet tussen de 15 en 18 graden is.

Extreem warme dagen

In Nederland zijn temperaturen boven de 25 graden nog steeds een uitzondering. Echter, wanneer deze temperaturen zich toch voordoen lopen kinderen een risico op het krijgen van hitte gerelateerde aandoeningen. Eén daarvan is warmte-uitputting, dat kan ontstaan door vochtverlies, zoutverlies of beide tegelijk. Kinderen vormen hierbij zowel vanuit fysiologisch als gedragsmatig oogpunt een risicogroep. Om deze reden is het de bedoeling dat de pedagogisch medewerkers het warmteprotocol hanteren.

Het warmteprotocol treedt in werking indien de weersvoorspellingen uitgaan van dagtemperaturen van 28 graden of hoger.

Maatregelen vanaf 25 graden of hoger

- Doe overdag zo min mogelijk verlichting aan.
- Doe de zonwering bij binnenkomst naar beneden.

- Zet alle ventilatieroosters open.
- Maak sanitaire ruimtes extra schoon.
- Zorg voor dwarsventilatie (dit is het openzetten van twee tegenover gelegen ventilatieopeningen bijvoorbeeld roosters, of ramen). Let er wel op dat er geen tocht ontstaat. Tocht kan voorkomen worden door hooggeplaatste ventilatieopeningen te kiezen, zoals bij een bovenlicht bij een raam.
- Maak gebruik van (indien mogelijk) ventilatoren, of mobile airco's, volg de instructies van de fabrikant op.
- Geef extra vocht (niet te koud) aan de kinderen (en medewerkers) en voorkom dorstgevoel.
- Plan geen intensieve bewegingsactiviteiten.
- Medewerkers houden in de gaten of de kinderen geen hitte gerelateerde aandoeningen krijgen op basis van gevoel of lichamelijke waarneming.

Maatregelen voorkomen zonnebrand, zonnesteek en uitdroging

- Indien nodig worden er extra schaduwplekken gecreëerd door gebruik van parasols of zonneschermen/zonwering
- Bij extreme hitte wordt het spel aangepast, zodat grote inspanning wordt vermeden.
- Kinderen worden van begin mei tot eind september op alle dagen dat het zonnig of half bewolkt is ingesmeerd; ook als ze in de schaduw spelen. Er wordt voor kinderen anti-zonnebrandmiddel met een factor (SPF) van ten minste 30 gebruikt en het middel beschermt zowel tegen uv-a-straling als tegen uv-b-straling.
- Kinderen worden om de twee uur opnieuw ingesmeerd.
- Kinderen onder de twaalf maanden worden niet aan direct zonlicht blootgesteld.
- Tussen 12.00 en 15.00 uur wordt er op toegezien dat kinderen zoveel mogelijk in de schaduw spelen. Bij extreme hitte spelen de kinderen tussen 12.00 uur en 15.00 uur niet buiten of helemaal niet.
- Er wordt op toegezien dat kinderen zoveel mogelijk een T-shirtje en een zonnehoedje (baby's) dragen als ze buitenspelen.
- Bij (extreme) hitte dragen de pedagogisch medewerkers zorg voor meer drinkmomenten.

7.4 Lawaai

Geluidsoverlast kan ontstaan door kinderen die lawaai maken, langsrijdend verkeer of onderhoudswerkzaamheden aan het gebouw of in de buurt. Geluidsoverlast kan vervelende gevolgen met zich mee brengen, zoals gehoorschade, stress. Daarom plannen we onze eigen luidruchtige werkzaamheden zo dat geluidsoverlast voorkomen wordt. Er wordt gekeken welke maatregelen nodig zijn om geluidsoverlast te beperken. Denk aan meeting geluidsoverlast, aanpassing ruimte, aankleding ruimte.

Maatregelen

- Bij geluidsoverlast informeer de operationeel manager hierover.
- Kinderen worden geleerd om niet te schreeuwen, rustig te spelen
- Bied afwisselende drukke en minder drukke spelactiviteit aan.
- Geef het goede voorbeeld als pedagogisch medewerker.

7.5 Binnenlucht

De binnenlucht bevat vele stoffen die de gezondheid kunnen schaden. Groepsleiding moet daarom op de hoogte zijn van de bronnen van die stoffen en van de aanpak om een te intensieve blootstelling te vermijden.

Allergenen

Voorwerpen van textiel zoals vloerkleden, gordijnen, matrassen, boxkleden en gestoffeerd meubilair vormen een belangrijke bron van allergenen. Allergenen zijn stoffen die een allergische reactie kunnen veroorzaken zoals astma of allergische eczeem. Veel kinderen zijn overgevoelig voor allergenen, vooral van huisstofmijten en huisdieren, maar ook wel voor huidschilfers van andere mensen. Allergenen zijn vooral schadelijk voor kinderen die een allergie hebben. Maar gezonde kinderen kunnen door contact met allergenen allergieën ontwikkelen.

Textiel

Wij wassen linnengoed op minimaal 60°C. Gordijnen worden periodiek gewassen volgens het schoonmaakschema. We kopen geen tweedehands (gestoffeerde) meubels. We gebruiken alleen kortpolige vloerkleden die periodiek worden schoongemaakt volgens schema. De stoffering die aanwezig is, wordt met de stofzuiger gezogen door het schoonmaakbedrijf.

Huisdieren

Huisdieren zijn niet aanwezig in onze locaties. Maar hun allergenen worden verspreid via de kleding van mensen die thuis huisdieren hebben. Ook komen allergenen binnen via tweedehands spullen (denk aan banken of knuffels) uit huizen met huisdieren. Stofzuigen verwijdert wel een deel van de allergenen, maar is niet afdoende om textiele voorwerpen allergeenarm te maken.

Kinderboerderijen worden alleen bezocht na overleg met de ouders. Bij bezoek aan dieren is er steeds voldoende begeleiding aanwezig volgens het *Protocol uitstapjes kdv*. Als dieren gevoerd worden, let de pedagogisch medewerker op dat dit voorzichtig gebeurt. Pedagogisch medewerkers zijn alert op het voorkomen dat kinderen door een dier gebeten of gekrabd worden. Pedagogisch medewerkers zien er op toe dat kinderen na contact met dieren hun handen wassen. Indien iemand een huisdier meeneemt tijdens het halen/brengen moet deze aangeliind buiten blijven. Indien iemand toch een huisdier mee naar binnen neemt, spreekt de pedagogisch medewerker diegene hierop aan en moet het dier alsnog naar aangeliind buiten.

Insectenbeten

De pedagogisch medewerker ziet er op toe dat kinderen beschermende kleding dragen bij wandelingen in bossen.

Kinderen worden op teken en tekenbeten gecontroleerd als ze rondom struiken hebben gespeeld. De kinderen worden op oneffenheden gecontroleerd. Er is tevens een teken tang en insectenpen aanwezig.

Teken worden zo snel mogelijk verwijderd met behulp van een teken tang en daarna gedesinfecteerd. Bij overlast van insecten wordt een hor voor raam of deur geplaatst om deze te weren.

De pedagogisch medewerkers houden de kinderen bij buiten spelen goed in de gaten en er wordt buiten in principe niet gegeten. Wel eten de kinderen soms een ijsje buiten of drinken ze iets. Plakkerige handen en monden worden bij buiten spelende kinderen direct schoongemaakt. De pedagogisch medewerkers hebben daartoe washandjes en water bij de hand om de kinderen schoon te maken.

Planten die bijen of wespen aantrekken worden zoveel mogelijk geweerd

Bij de intake wordt aan de ouders gevraagd of het kind allergisch is voor insectenbeten en dit wordt genoteerd.

Planten

Er worden alleen allergeen arme planten/bloemen aangeschaft. Dit geldt ook voor de tuin. Er worden geen planten aangeschaft die allergeen stuifmeel verspreiden. Bij de intake wordt altijd gevraagd naar eventuele allergieën voor planten is, zodat hier extra op gelet kan worden. Dit wordt genoteerd.

Houten of rieten onderzetters worden niet gebruikt in verband met schimmeligroei.

Potgrond wordt jaarlijks verschoond.

Potten en schotels met schimmelvorming worden direct vervangen of gereinigd.

Stoffigheid

De inrichting van de ruimten moet het mogelijk maken ze gemakkelijk schoon te houden. Een goede keuze en opstelling van meubilair en een strak schoonmaakschema voorkomen het ontstaan van stofnesten. Werkzaamheden en activiteiten kunnen veel stof doen opwaaien. Zwevende stofdeeltjes vormen een risico voor de gezondheid (luchtwegklachten bijvoorbeeld), meer nog dan een zichtbaar laagje stof of een stofnest.

Ruimtes zijn zoveel mogelijk ingericht dat stofnesten worden voorkomen. Waar mogelijk worden gesloten opbergruimtes gebruikt. Per locatie wordt schoongemaakt volgens een schoonmaakschema.

Kinderen op de kdv dragen bij voorkeur sloffen. Het is de bedoeling dat ouders zelf de slofjes meenemen voor de kinderen en deze bij het jas uittrekken ook meteen bij hun kinderen aantrekken.

Verf, lijm en spuitbussen

In veel verf, lijm en spuitbussen zitten oplosmiddelen (vluchtige organische stoffen) die tijdens het gebruik verdampen. Deze stoffen kunnen irritatie van slijmvliezen, hoofdpijn en vermoeidheid veroorzaken. Dit geldt ook voor middelen die bedoeld zijn om verfvlekken of lijmresten te verwijderen. Het gebruik van spuitbussen in een kleine ruimte kan leiden tot explosiegevaar. Spuitbussen verspreiden een nevel die gemakkelijk in de longen terecht kan komen en die zeker niet bevorderlijk is voor de gezondheid.

In ruimtes met kinderen worden geen spuitbussen (verf, haarlak en luchtverfrissers) gebruikt.

Bij kinderdagverblijven en peuterspeelzalen wordt alleen lijm op waterbasis gebruikt, zogenaamde kinderlijm.

Er worden geen wasbenzine, terpentijn, verfabijtmiddelen of andere chemicaliën met oplosmiddelen gebruikt. Er wordt geen verf, vlekkenwater of boenwas gebruikt waar kinderen bij zijn

Verbrandingsproducten en rook

Vuur heeft een ongunstige invloed op het binnenmilieu: vuur produceert verbrandingsgassen en roetdeeltjes. Die gassen en deeltjes zijn nadelig voor de gezondheid. Vooral een gasoven of een geiser zonder afvoerkanaal verspreiden binnen veel verbrandingsproducten. Ook koken op gas beïnvloedt het binnenmilieu negatief. Wij hebben geen open verbrandingstoestellen, waardoor dit risico beperkt is.

Voor CV-ketels is een onderhoudscontract afgesloten.

Bij verbranding van tabak of wierook ontstaat veel rook. Rook bestaat uit gassen en vaste deeltjes microstof, een mengsel van honderden verschillende schadelijke stoffen. Deze stoffen hebben een nadelige invloed op de luchtwegen en de longen van zowel de roker als die van de meeroker.

Volgens het [Arbobeleid](#) geldt een algemeen rookverbod binnen alle binnen- en buitenruimten van de kinderopvanglocaties en werklocaties.

Asbest

Asbest vormt een risico als er vezeltjes in de lucht komen door beschadiging. Bij niet hechtgebonden asbest is dat nauwelijks te voorkomen. Dit moet daarom altijd vervangen worden, zowel met oog op de gezondheid als om wettelijke redenen. Hechtgebonden asbest is veilig zolang het niet beschadigd wordt en hoeft niet verwijderd te worden. Bij klussen e.d. treden soms toch beschadigingen op. De eigen panden zijn asbestvrij. Van de panden die we van de gemeenten huren, hebben we een overzicht van mogelijke aanwezigheid van asbest, zodat wij het uitvoeren van klussen hiermee rekening kunnen houden. Als bij gemeentepanden sprake is van verdacht materiaal, wordt overlegd met de gemeente over de te nemen maatregelen.

Bij eigen panden: op het moment dat er sprake is van verdacht materiaal laten wij een gecertificeerd bedrijf het pand onderzoeken.

Schadelijke stoffen via ventilatie

Ook de ventilatievoorzieningen zelf kunnen het binnenmilieu negatief beïnvloeden. Vuilophoping kan de doorgang belemmeren en de kwaliteit van de toegevoerde lucht aantasten. Als de mechanische ventilatie niet het gewenste resultaat oplevert, dient onderzocht te worden of de capaciteit van de mechanische ventilatie voldoende is. Onze ventilatiesystemen worden jaarlijks onderhouden en gereinigd door een onderhoudsbedrijf.

Maatregelen

- Sluit de ventilatievoorzieningen indien er sprake is van verontreinigende buitenlucht.
- Maak de ventilatieroosters schoon als ze zichtbaar vuil zijn.
- Er worden geen wierookstokjes, kaarsen, waxinelichtjes, olie, gel, enz. gebrand
- Droogbloemen, knutselwerken en dergelijke die niet gereinigd worden, worden na een maand verwijderd.
- In de buitenruimte wordt zoet eten beperkt.
- Bij buiten drinken worden rietjes gebruikt om te voorkomen dat een bij of wesp in de mond of keel terecht komt.

7.6 Schoonmaken

Door efficiënt te reinigen worden de meeste micro-organismen verwijderd. Na verwijdering van vuil is de voedingsbodem weg, zodat de kans op groei van micro-organismen afneemt. Dwarrelende stofdeeltjes kunnen ademhalingsmoeilijkheden opleveren bij astmapatiënten. Door goed schoonmaken wordt het aantal stofdeeltjes verlaagd. Om de hoeveelheid allergenen en huisstofmijten in textiel te reduceren, wordt textiel volgens schoonmaakschema op 40 °C gewassen. Dit geldt niet alleen voor beddengoed maar ook voor bijvoorbeeld boxkleden, verkleedkleden en knuffels.

In een normale situatie is goed en regelmatig reinigen voldoende om besmettingsrisico's tot een aanvaardbaar niveau te beperken. De frequentie waarmee gereinigd moet worden, is afhankelijk van de snelheid en de mate van vervuiling van de verschillende ruimten.

Voor reinigen gelden de volgende principes:

- Zichtbare verontreinigingen moeten direct worden verwijderd.
- Omdat oppervlakken, hulpmiddelen en materialen door gebruik onzichtbaar besmet kunnen raken, is periodiek reinigen noodzakelijk.

7.6.1 Schoonmaakschema's binnenruimte

Voor elke locatie is een schoonmaakschema opgesteld. Onderstaande schema's bevatten de richtlijnen die hiervoor gehanteerd kunnen worden.

Wat	Frequentie				Methode	Opmerkingen
	Dagelijks	Wekelijks	Maandelijks	Anders		

Algemeen						
vloeren (gladde)	X				droog schoonmaken	vegen
vensterbank		X			nat schoonmaken	
gordijnen				2x per jaar	wassen en impregneren ivm brandveiligheid	
lamellen/jaloezieën				2x per jaar	nat schoonmaken	Afhankelijk van type
telefoon		X			nat schoonmaken	

Wat	Frequentie				Methode	Opmerkingen
	Dagelijks	Wekelijks	Maandelijks	Anders		
Speelruimten						
speel- en werkvlakken	X				nat schoonmaken	
horizontale oppervlakken		X			nat schoonmaken	
binnenkant kasten				1x per jaar	natschoonmaken	
speelgoed: in de mond			X		nat schoonmaken	bij zichtbare veront- reiniging: direct
speelgoed: niet in de mond			X		nat schoonmaken	bij zichtbare veront- reiniging: direct
knuffelbeesten			X		wassen (40°C)	bij zichtbare veront- reiniging: direct Speelgoed en knuffels die op 40°C gewassen worden. Wanneer zieke kinderen (met bijvoorbeeld een koortslip) met de knuffels voor algemeen gebruik spelen, worden de knuffels direct extra gewassen.
verkleedkieren			X		wassen (40 °C)	
box			X		nat schoonmaken	
boxkleed textiel			X		wassen (60 °C)	bij zichtbare veront- reiniging: direct
boxkleed plastic			X		nat schoonmaken	
hoezen om matrassen, kussens en banken				1x per kwartaal	wassen (60 °C)	bij zichtbare veront- reiniging: direct
verschoonhoek	X					verschoonkussen zie paragraaf 1.3
thermometer					na gebruik	ook na gebruik met hoesjes!
theedoeken, handdoeken en vaatdoekjes					ieder dagdeel	bij zichtbare veront- reiniging
zandbak binnen					1x per jaar	zand verversen

ballenbak					4x per jaar	ballenbak geheel reinigen, ballen wassen in wasmachine (60 °C)
watertafel					na gebruik	

Wat	Frequentie				Methode	Opmerkingen
	Dagelijks	Wekelijks	Maandelijks	Anders		
Slaapkamer						
bedjes			X		nat schoonmaken	
beddengoed (ieder kind een eigen bedje)		X			wassen 60 °C of hoger	bij zichtbare verontreiniging: direct
beddengoed (meerdere kinderen per bedje)		X			wassen 60 °C of hoger	leder kind heeft een eigen slaapzak, deze gaat na het slapen in het eigen mandje. Deze wordt 1x per week vervangen. leder kind heeft een eigen plek in de slaapkamer. De slaapkamer indeling hangt zichtbaar in of naast de slaapkamer. Per week gebruiken meerdere kinderen één bedje. De bedden worden 1x per week verschoont.
dekbedden/dekens			X		wassen 60 °C of hoger	

Wat	Frequentie				Methode	Opmerkingen
	Dagelijks	Wekelijks	Maandelijks	Anders		
Sanitair						
toiletten				bij zichtbare vervuiling	nat schoonmaken	denk ook aan: doorspoelknop, lichtknopje Dagelijks schoonmaak door schoonmaakbedrijf
douche/bad				na gebruik	nat schoonmaken	
katoenen handdoek				minimaal na ieder dagdeel	wassen 60 °C of hoger	bij zichtbare verontreiniging, direct verwisselen

potjes				na gebruik	nat schoonmaken	
wastafels/kranen				bij zichtbare vervuiling	nat schoonmaken	Dagelijks schoonmaak door schoonmaakbedrijf

Wat	Frequentie				Methode	Opmerkingen
	Dagelijks	Wekelijks	Maandelijks	Anders		
Keuken						
kastjes				4x per jaar	nat schoonmaken	
aanrecht/wasbak	X				nat schoonmaken	
koelkast			X		nat schoonmaken	
magnetron/oven				na gebruik	nat schoonmaken	
keukenmaterialen				na gebruik	nat schoonmaken	
snijplank				na gebruik	nat schoonmaken	
waterkoker				1x per kwartaal		Zie voor schoonmaakinstructie hoofdstuk 1.3

8.6.2 Schoonmaakschema's buitenruimtes

Wat	Frequentie				Methode	Opmerkingen
	Dagelijks	Wekelijks	Maandelijks	Anders		
Buitenruimte						
zandbak				1x per jaar		Indien nodig vaker. zandbak afdekken met een net, zand controleren. Zie instructie hieronder.
buitenspeelgoed				zo nodig	nat schoonmaken	bij zichtbare verontreiniging

Zandbakken

Zand van (buiten)zandbakken kan op verschillende manieren verontreinigd zijn. In de zandbakken kunnen allerlei biologische verontreinigingen worden aangetroffen zoals etensresten en natuurlijk materiaal zoals bladeren en gras. Deze verontreinigingen zijn op zichzelf niet gevaarlijk. Er is wel

een risico dat muizen, ratten en vogels op de etensresten afkomen, waardoor uitwerpselen in het zand terechtkomen.

Limonade en snoep kunnen mieren, wespen en bijen aantrekken. Deze insecten leveren naast ongemak ook gevaar op door steken. Het zand kan vervuild zijn met uitwerpselen van honden en katten. Honden en katten hebben vaak spoelwormen. De eitjes van deze wormen kunnen via de ontlasting in het zand terechtkomen. Via hand-mondcontact kunnen kinderen worden besmet met de eitjes van de wormen. De verschijnselen zijn meestal licht. Soms treden echter langdurige klachten op. Ziekteverschijnselen na besmetting zijn groepachtige klachten, koorts, buikklachten en prikkelhoest. Er kunnen long- en leverklachten optreden. Bij kinderen met een allergische aanleg kunnen astmatische klachten eerder tot uiting komen. Ook kunnen zich in de zandbak verontreinigingen bevinden, zoals onder meer stenen, bouwafval, straatvuil, glas, plastics, blikjes en sigaretten. Deze vervuiling kan een negatieve invloed hebben op de gezondheid van spelende kinderen.

Om gezondheidsrisico's in te perken is het belangrijk dat preventieve maatregelen worden getroffen. De belangrijkste maatregel is het weren van katten en honden uit de zandbak.

Daarom hebben we zandbakken met een net.

Het zand wordt verschoond als uitwerpselen van honden of katten in het zand worden aangetroffen, die er langer dan 3 weken in hebben gelegen, bijvoorbeeld na een vakantieperiode. Dit omdat de ontwikkeling tot het besmettelijke stadium van de spoelwormeitjes die in de ontlasting aanwezig kunnen zijn 3 tot 4 weken duurt.

Het zand in alle zandbakken wordt één keer per jaar vervangen.

We gebruiken buitenspeelgoed niet binnen.

Zwerfvuil

Een kind kan zich bezeren aan zwerfvuil of aan afval in de buurt van vuilcontainer. Wij legen de afvalbakken/containers regelmatig. Ook controleren wij of de speelplaats niet vervuild is met zwerfvuil en verwijderen dit.

Maatregelen

Zandbak

- Inspecteer voordat de kinderen in de zandbak gaan spelen de zandbak. *Tip:* Met een hark kan eenvoudig worden gecontroleerd of er verontreinigingen in het zand aanwezig zijn.
- Schep uitwerpselen van honden en katten weg met ruim zand eromheen.
- Inspecteer na een vakantieperiode de zandbak extra en verschoon het zand als uitwerpselen van honden of katten wordt aangetroffen.
- Laat kinderen niet eten of drinken in de zandbak.
- Zie er op toe dat kinderen hun handen wassen na het spelen in het zand volgens instructies handen wassen (7.1.1).

Zwerfvuil

- Controleer op basis van de *Checklist veiligheid & gezondheid* de speelplaats op zwerfvuil en verwijder dit indien nodig.

7.6.3 Instructies schoonmaken

In principe maken we pas schoon nadat de kinderen naar huis zijn. Tijdens het schoonmaken (uitgevoerd door de pedagogisch medewerker) zitten de kinderen aan tafel en/of spelen de kinderen veelal buiten of op de gang. Het schoonmaakbedrijf maakt schoon als de opvangvoorziening gesloten is.

Wanneer er wordt schoon gemaakt in bijzijn van de kinderen worden de ramen open gezet en de kinderen op afstand gehouden van het schoonmaaksop.

Tijdens het opmaken van bedden wordt er geventileerd.

We gebruiken reinigingsmiddelen afgestemd op de aard van de vervuiling. We volgen daartoe nauwgezet de gebruiksaanwijzing op de verpakking van het reinigingsmiddel. We houden het assortiment reinigingsmiddelen beperkt om de kans op fouten te verkleinen. We gebruiken bij het schoonmaken zo nodig handschoenen en andere beschermingsmiddelen (veiligheidsbril).

7.6.4 Desinfecteren

Door te desinfecteren worden ziekmakende micro-organismen gedood of teruggebracht tot een niet-ziekmakend aantal. Desinfecteer alleen wanneer daar een reden voor is. Onnodig desinfecteren werkt resistentie in de hand. Dit betekent dat bacteriën en virussen beter bestand worden tegen desinfectiemiddelen. Desinfecteren is nodig:

- als er sprake is van bloederige diarree
- als er op een andere wijze sprake is van bloedcontact (bijvoorbeeld bloedneus, wondjes, etc.)
- in bijzondere situaties (zoals bij een epidemie) op advies van de GGD

Desinfecteer alle oppervlakken die in aanraking zijn gekomen met het bloed of de bloederige diarree. Vergeet na afloop niet de eigen handen schoon te maken.

7.7 Preventie van Legionella

Legionella is de naam van een bacterie die een ernstige vorm van longontsteking kan veroorzaken. Deze bacterie bevindt zich in kleine aantallen in de grond, in oppervlaktewater en ook in drinkwater. Dit is op zich geen probleem. Legionella gaat pas een probleem vormen als de bacterie de kans krijgt om zich te vermenigvuldigen. Dit gebeurt in water met een temperatuur tussen de 25 en 55°C. Als vervolgens dit, met grote aantallen Legionellabacteriën, besmette water wordt verneveld (bijvoorbeeld in een douche) en ingeademd kan dit tot ernstige longontsteking leiden.

Voor onze gebouwen geldt dat wij een zorgplicht hebben. Dat houdt het volgende in:

- Mengwaterleidingen (inclusief douche- en badmengkranen) voor circulerend water, tussen de 25 en zestig graden
 - Worden dagelijks -en in ieder geval wekelijks- gebruikt. Indien de kraan niet wekelijks wordt gebruikt wordt de kraan voor gebruik doorgespoeld met warm water.
 - Bij de boiler wordt jaarlijks gecontroleerd of het water een temperatuur heeft van minimaal 60 graden als het water de boiler verlaat. Tussen de boiler en de kraan is een omvormer geplaatst die ervoor zorgt dat het water een temperatuur van ongeveer 40°C heeft als het de kraan verlaat (dit in verband met het verbrandingsgevaar van de kinderen). De gecontroleerde gegevens worden geregistreerd door de medewerker onderhoud.
- Brandslanghaspel
 - Alleen gebruiken bij brand.
 - Jaarlijks worden de brandslanghaspels gecontroleerd door een branddetectiebedrijf. Deze controleert de verzegeling op de gesloten afsluiter en op de aanwezigheid van een sticker met de tekst *Alleen gebruiken bij brand – Haspel verzegeld in verband met legionellapreventie.*
 - De controle wordt aangetekend op sticker op de brandslanghaspel.

Maatregelen

- Let er op dat het water dat uit de kraan komt niet te heet is, nooit hoger dan 40°C.

8. Zieke kinderen en medisch handelen

Ouders kiezen voor kinderopvang omdat onder andere de opvang van hun kind dan gegarandeerd is. Een uitzondering is echter een ziek kind. Zieke kinderen kunnen niet worden opgevangen. Dan rijst vanzelf de vraag: wanneer is een kind ziek? In *Protocol zieke kinderen en medisch handelen* staat hoe we met zieke kinderen omgaan en wat de richtlijnen bij het toedienen van medicijnen zijn.

Om te voorkomen dat een (acute) ziekte van het kind leidt tot conflicten tussen ouders en de pedagogische medewerkers, is het belangrijk dat er duidelijke afspraken zijn over het beleid van Kids kinderdagverblijven bij ziekte. Al bij de plaatsing van het kind wordt het beleid van Kids kinderdagverblijven ter sprake gebracht en krijgen de ouders schriftelijke informatie hierover in de vorm van de brochure *Beleid bij ziekte, medisch handelen en ongevallen*.

8.1 Zieke kinderen

Kinderen zijn ziek als:

- hun lichaamstemperatuur boven 38,5 graden °C is ;
- ze 1-op-1 aandacht van de pedagogisch medewerker nodig hebben;
- ze een besmettelijke ziekte hebben;
- ze pijn hebben.

Koorts

Bij koorts wordt opgemerkt dat dit per kind kan verschillen. Het ene kind voelt zich met een lichaamstemperatuur van 38 graden °C niet lekker, terwijl een ander kind bij een lichaamstemperatuur van 39 graden °C nog lekker aan het spelen is. Sommige kinderen hebben vaak verhoging, andere kinderen hebben nooit koorts. Bij het bekijken of een kind mag blijven of kan komen, wordt in eerste instantie uitgegaan van de lichaamstemperatuur, maar wordt ook gekeken naar het kind. In principe moeten kinderen met een temperatuur boven de 38,5 graden °C opgehaald worden, maar hiervan kan in overleg met de ouders van worden afgeweken.

1-op-1 aandacht

Een kind dat 1-op-1 aandacht nodig heeft, voelt zich niet lekker, om wat voor reden dan ook. Er wordt verondersteld dat kinderen zich in een dergelijke situatie thuis het beste op hun gemak voelen en kunnen rusten of beter worden. Bovendien vindt op de opvang groepsopvoeding plaats en is er daarom geen mogelijkheid om een kind gedurende de hele dag 1-op-1 aandacht te geven.

Besmettelijke ziekte

Uitgangspunt is dat de ouders bij de opvanglocatie melden dat hun kind besmettelijke ziekten heeft. Bij besmettelijke ziekten wordt volgens de GGD-richtlijn de regel gehanteerd dat met de ouder wordt overlegd of het kind wel/niet naar de kinderopvang kan komen in verband met besmettingsgevaar voor andere kinderen. Soms kan een kind gewoon komen omdat de ziekte al niet meer besmettelijk is op het moment dat het zich openbaart (waterpokken), of omdat besmetting toch niet is te voorkomen.

Raadpleeg de website van het [RIVM](#) voor nadere informatie over infectieziekten. Ook de website van FCB biedt een snel overzicht van de infectieziekten en hoe er gehandeld moet worden.

Pijn

Wanneer het kind klaagt over pijn (tandpijn, buikpijn, hoofdpijn, etc.), overleg je telefonisch met de ouders of het raadzaam dat het kind wordt opgehaald of hoe te handelen.

Preventie

Om besmetting binnen de opvanglocatie te voorkomen, worden de volgende maatregelen genomen:

1. Kinderen met een besmettelijke ziekte worden na overleg met de ouders en/of GGD soms niet op het kinderdagverblijf/psz toegelaten.

2. Kinderen die tijdens het verblijf op het kinderdagverblijf ziek worden, moeten zo snel mogelijk door de ouders, of in overleg door iemand anders, worden opgehaald.
3. Alle handelingen worden verricht met inachtneming van de maatregelen uit het Beleid gezondheid & hygiëne.

In het *Protocol zieke kinderen en medisch handelen* staat omschreven hoe medewerkers handelen als een kind ziek is.

8.2 Gezondheidsrisico's door overdracht van ziektekiemen

In de Risico-monitor worden verschillende situaties beschreven waardoor ziektekiemen kunnen worden overgedragen.

Kind komt in contact met ziektekiemen van zieke groepsleiding

Er is altijd een risico aanwezig omdat de ziekte zich bij de pedagogisch medewerker zich pas later kan openbaren maar dat de besmetting dan al heeft plaats gevonden. De pedagogisch medewerkers houden zich aan de voorschriften over persoonlijke hygiëne zoals omschreven in hoofdstuk 7.1. Bij ernstige ziekte wordt de medewerker niet ingezet en wordt deze naar de bedrijfsarts doorgestuurd.

Maatregelen

- Zieke (normale lichte griepverschijnselen) medewerkers besteden extra aandacht aan een goede handhygiëne.
- Medewerkers zijn op de hoogte van de ziek- en herstelmeldingsprocedure.
- Medewerkers weten wanneer men een arbo-arts moeten raadplegen.
- Medewerkers weten hoe te handelen als ze ziek van vakantie terugkomen.

Kind komt in contact met pus of vocht uit blaasjes/wondjes van ander kind

Pus/wondvocht wordt voordat het gaat lekken met bijvoorbeeld een wattenstaafje gedept. Wondjes worden afgedekt met verband, of een pleister. De pleister hoeft niet perse waterafstotend te zijn. Bij zichtbare doordrenking van de pleister wordt deze direct vervangen door een nieuw exemplaar. Materialen en oppervlakken die verontreinigd zijn met pus of wondvocht worden direct met een reinigingsmiddel schoongemaakt. Handen worden na aanraking van pus of wondvocht gewassen. Zieke kinderen krijgen een eigen handdoek of gebruiken papieren handdoekjes. Zieke kinderen krijgen eigen speelgoed. Speelgoed waarmee een ziek kind heeft gespeeld, wordt gereinigd voordat andere kinderen het gebruiken. Zieke kinderen krijgen een eigen beker en bestek. Er wordt voorkomen dat een kind met een koortslip anderen zoent. Bij kinderen die aan wondjes en/of blaasjes krabben, wordt extra aandacht aan handhygiëne besteed.

Kind komt in contact met ziektekiemen door aanhoesten of niezen door pedagogisch medewerkers

Pedagogisch medewerkers dragen zorg voor een goede hoesthygiëne volgens de hoest- en niesdiscipline

Kind komt via een spuugdoekje, slab, washandje in contact met ziektekiemen

Ieder kind gebruikt een schoon spuugdoekje/slabber/(wegwerp)washand. Doekjes/slabbers/washandjes worden meteen na gebruik opgeruimd in de daarvoor bestemde wasmand of weggegooid. Een gebruikte slab mag niet bij een ander kind omgedaan worden. Een gebruikte slab die zichtbaar schoon wordt toch in de wasmand gegooid.

Kind komt door on(zorgvuldig)gewassen handen van groepsleiding in contact met ontlasting/urine

Kind krijgt door gebruik van andermans drinkbeker of bestek ziektekiemen binnen.

Kind komt via een vuile vaatdoek in contact met ziektekiemen.

De schoonmaakschema's worden toegepast.

Het beleid omtrent bereiden van voedsel worden toegepast.

Het beleid omtrent reinigen worden toegepast.

De afspraken inzake handhygiëne worden toegepast.

Kind krijgt ziektekiemen binnen door het eten van onhygiënisch bereide voeding

Kind krijgt gifstoffen of ziektekiemen binnen door het eten van bedorven voeding

Medewerkers dragen zorg voor een goede handhygiëne

Voedsel wordt verwerkt en bereid volgens de afspraken.

Kind komt door aanraken van afval in contact met ziektekiemen.

Het beleid omtrent afvoeren worden toegepast.

Kind komt via gezamenlijk gebruikt beddengoed in contact met ziektekiemen.

Kind komt via vuile verkleedkleden in contact met ziektekiemen, allergenen of huisstofmijten.

We maken schoon volgens de schoonmaakschema's.

Kind komt via vuil speelgoed in contact met ziektekiemen.

Kind komt via onzorgvuldig of niet gewassen stoffen speelgoed / knuffels in contact met ziektekiemen.

De schoonmaakschema's worden toegepast.

Kind komt door het aanraken van een vuil potje in contact met ontlasting/urine

Kind komt in contact met ontlasting van een ander kind door gebruik van grote closetpot

Het beleid inzake toilethygiëne worden toegepast.

8.3 Toedienen van medicijnen

Het geven van medicatie is geen voorbehouden handeling volgens de Wet beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG), tenzij de manier waarop dit gebeurt (injectie, infuus) een voorbehouden handeling is. Dit staat beschreven in het *Protocol zieke kinderen en medisch handelen*. Ouders kunnen verzoeken hun kind medicijnen toe te dienen. In dit geval is het belangrijk dat zij de *Overeenkomst toedienen medicijnen* invullen en ondertekenen, waarin duidelijk de naam en de geboortedatum van het kind vermeld staan, en welk medicijn/zelfzorgmiddel, op welke tijden en in welke hoeveelheid toegediend moet worden. Het ingevulde en ondertekende formulier wordt bewaard in de map kindgegevens die op de locatie aanwezig. Voorzie het medicijn/zorgmiddel van een sticker met de naam van het kind en de dosering.

Het medicijn kan alleen toegediend worden als het dagelijks ritme van de groep en de zorg voor de andere kinderen op de groep niet belemmerd wordt.

Bij het intakegesprek worden de ouder(s)/verzorger(s) gevraagd of het kind is/wordt ingeënt. We stellen de ouders op de hoogte dat in de kinderopvang de besmettingskans voor ziektes groter is. Kinderen die niet zijn ingeënt worden geregistreerd en er wordt vastgelegd voor welke ziekten het kind niet is ingeënt. Wanneer op de locatie een ziekte uitbreekt waarvoor een kind niet is ingeënt, dan informeren we de ouder(s)/verzorger(s) van het betreffende kind.

8.3.1 Medisch handelen

De pedagogisch medewerkers zijn niet bevoegd om medische handelingen uit te voeren. Het komt echter voor dat kinderen - tijdelijk of structureel - professioneel medisch handelen nodig hebben. Denk bijvoorbeeld aan het geven van een injectie of het inbrengen van een neus/maagsonde. Dit zijn zogenaamde 'voorbehouden medische handelingen'. Deze mogen alleen doktoren of verpleegkundigen uitvoeren. Pedagogisch medewerkers mogen dit niet doen. Kinderen die deze zorg nodig hebben, kunnen we dus in principe niet plaatsen/opvangen. Er zijn uitzonderingen van medische handelingen die pedagogisch medewerkers wel kunnen uitvoeren. Soms is het mogelijk dat iemand van de thuiszorg de benodigde zorg bij de opvanglocatie komt verlenen. En sommige voorbehouden handelingen zijn met behulp van een praktisch hulpmiddel tegenwoordig zo eenvoudig dat een pedagogisch medewerker deze snel kan leren. Denk bijvoorbeeld aan een 'insulinekastje' voor kinderen met diabetes of een EpiPen voor kinderen die allergisch zijn voor wespensteken of pinda's. Voorwaarde is dat de pedagogisch medewerkers bereid zijn deze handelingen uit te voeren en instructies krijgen van een arts of verpleegkundige. Kids kinderdagverblijven stelt zich terughoudend op om tijdens de opvang voorbehouden handelingen uit te voeren die omschreven staan in de Wet BIG. Mocht zich een dergelijke situatie voordoen waarin het noodzakelijk is dat er bij een kind tijdens het verblijf een medische handeling verricht wordt door een pedagogisch medewerker, dan zal de manager opvang per geval beslissen of aan dit verzoek gehoor kan worden gegeven.

In het *Protocol zieke kinderen en medisch handelen* staat beschreven onder welke voorwaarden voorbehouden medische handelingen mogen worden verricht door pedagogisch medewerkers. Het belangrijkste is dat dat alleen na instructie van een beroepsoefenaar mag worden verricht en na afsluiting van een overeenkomst met de ouders.

Noodsituaties

De Wet BIG is slechts van toepassing op medische handelingen die beroepsmatig worden verricht. In noodsituaties wordt iedereen geacht naar beste vermogen te handelen en kan het verrichten van voorbehouden handelingen in strijd met de wet zelfs noodzakelijk zijn. In dat geval is er sprake van overmacht en levert de hulpverlening geen strafbaar feit op.

Intake

Bij de intake wordt bij de ouders via het inschrijfformulier getoetst of bij het kind sprake is van een chronische ziekte of structureel medicijngebruik. Indien dit het geval is, vindt nader overleg plaats over de aandoening en het medicijngebruik. Op basis daarvan wordt beoordeeld of het kind al dan niet bij Kids kinderdagverblijven geplaatst kan worden en welke maatregelen in het kader van de Wet BIG op de locatie nodig zijn.

Instructie

Indien besloten is een voorbehouden medische handeling uit te voeren, dan worden de vaste pedagogische medewerkers van de desbetreffende basisgroep geïnstrueerd in de wijze waarop de handeling moet worden uitgevoerd. Indien nodig wordt de instructie periodiek herhaalt.

8.3.2 Risico's bij medisch handelen

Kind krijgt verkeerde medicatie toegediend

Kind krijgt een bedorven medicament toegediend

Kind wordt niet of onjuist medisch behandeld door een onvolledig of onjuist medische dossier

Kind wordt ondeskundig medisch behandeld door personeel

Kind krijgt paracetamol zonder diagnose

Maatregelen

- *Protocol zieke kinderen en medisch handelen* wordt toegepast.

- Indien er door verkeerd toedienen van een medicatie een calamiteit ontstaat wordt de BHV'er direct ingeschakeld.
- Bij direct levensgevaar wordt 112 gebeld.
- Bij hulp van buitenaf wordt de Spoed Eisende Hulp ingeschakeld.
- Medicijnen mogen niet toegediend worden door invallers.

Kind komt via een koortsthermometer in contact met ziektekiemen

Maatregelen

- Er worden eenmalige hoesjes gebruikt om te voorkomen dat de thermometer verontreinigd raakt.
- De thermometer wordt na ieder gebruik met water en zeep gereinigd.
- De thermometer wordt voor en na ieder gebruik met alcohol 70% gedesinfecteerd, indien er geen hoesjes worden gebruikt.

Kind komt in contact met ziektekiemen via zalf of crème

Maatregelen

- Er wordt aandacht besteed aan een goede handhygiëne bij het insmeren met crème of zalf.
- Er worden spatels, vingercondooms, stukje papier of rubber handschoenen gebruikt worden bij het gebruiken van crème of zalf.
- Zalf of crème mag uit potjes gebruikt worden indien men spatels vingercondoom, stukje papier of rubber handschoenen.

Kind komt in contact met andermans bloed of wondvocht

De wonden van kinderen worden op hygiënische wijze verzorgd en de handen was instructie wordt toegepast. Zowel voor als na de wondverzorging wast de medewerker haar handen volgens de afspraken over handhygiëne.

De wond wordt afgedekt met een pleister, of gaas (afhankelijk van de ernst van de verwonding). Indien er sprake is van contact met wondvocht en/of bloed draagt men plastic handschoenen. Zodra de pleister, of het verband doordrenkt is van wondvocht, of bloed wordt het vervangen. Indien er bloed gemorst is wordt dit opgeruimd met handschoenen aan. Na normale schoonmaak (bv. met allesreiniger) wordt desbetreffend onderdeel gedesinfecteerd met ruim alcohol 70%. Indien kleding, of beddengoed bevuilt is met bloed wordt dit op 60 graden gewassen (nadat het geweekt heeft tin koud water, anders gaan de bloedvlekken er nooit meer uit). Dit advies wordt ook aan de ouders meegegeven. De bebloede kledingstukken worden in een afgesloten zak meegegeven aan de ouders.

Bij bijtincidenten waarbij bloed vrij komt wordt binnen 24 uur contact opgenomen met de bedrijfsarts, huisarts of GGD.

Allergie

Sommige kinderen hebben een voedselallergie of -intolerantie, of ontwikkelen deze in de loop der tijd. Mocht een kind een voedingsallergie of -intolerantie hebben dan moeten ouders dit tijdens het intakegesprek doorgeven aan de betreffende opvanglocatie. Dit wordt genoteerd op het formulier *Allergiepaspoort*. Kids kinderdagverblijven houdt hier rekening mee maar het kan voorkomen dat ouders wordt verzocht zelf voedingswaren voor het kind mee te geven. Hierbij kun je denken aan producten als glutenvrij brood. Het allergiepaspoort wordt zichtbaar voor de medewerkers opgehangen of opgeborgen op de groep. Om de herkenbaarheid van allergische kinderen voor de medewerkers te vergroten wordt het allergiepaspoort voorzien van een pasfoto.

9. Risico's bij de voedingsverzorging

Bij de beheersing van risico's is een aantal aspecten van essentieel belang in alle fasen van de voedingsverzorging, dat wil zeggen vanaf de aankoop of ontvangst van voedingsmiddelen tot de uitgifte. Het betreft de beheersing van:

- temperatuur
- reinheid
- versheid

Beheersing van temperatuur

De juiste temperaturen bij de voedingsverzorging worden beheerst door stelselmatige en goed uitgevoerde controles en/of metingen. Werknemers moeten zich er bewust van zijn dat in de dagelijkse praktijk de feitelijke temperaturen door allerlei oorzaken kunnen afwijken van de vereiste temperaturen. Een eenvoudig voorbeeld van de oorzaak van een afwijking van de temperatuur is de uitval van een koelkast.

Beheersing van reinheid

Reinheid in de organisatie wordt beheerst door het handhaven van de persoonlijke en de bedrijfshygiëne. Werknemers moeten bijvoorbeeld van het handen wassen een routine maken en er zich bewust van zijn dat een op het oog schone organisatie (geen kruimels, voedingsresten of andere zichtbare vervuiling) niet betekent dat de keukenapparatuur, het keukengereedschap, werkoppervlakken en werkruimten daadwerkelijk schoon zijn. Hygiënisch schoon vereist stelselmatig schoonmaken op de juiste wijze of met de juiste schoonmaakmiddelen.

De voedselveiligheid is vooral in het geding bij de behandeling van versproducten (groenten, vlees en melkproducten) omdat deze gevoelig zijn voor besmetting. Belangrijke oorzaken voor deze besmetting zijn het onvoldoende wassen en spoelen van eetwaren en het verwerken van oude voorraden in verse eet- en drinkwaren en in alle fasen van de voedingsverzorging door kruisbesmetting. Het voorkomen van kruisbesmetting vereist de voortdurende aandacht van medewerkers en het aanleren van routinematige hygiënische handelingen. Onder kruisbesmetting wordt het overgaan van micro-organismen van product op product verstaan.

Beheersing van versheid

Versheid wordt beheerst door controle op de houdbaarheidsdatum en bewaartemperaturen van levensmiddelen. Het gebruik van verpakte en nog niet aangebroken producten door fabrikanten en andere levensmiddelenbedrijven levert weinig problemen op voor de voedselveiligheid in instellingen. Deze zijn voorzien van stickers met informatie over de houdbaarheid van producten door vermelding van de THT (tenminste houdbaar tot)- datum en de TGT (te gebruiken tot)-datum. De versheid is vooral in het geding bij de bereiding van voedingsmiddelen uit versproducten of van flessenvoeding in kindercentra en bij de van huis meegebrachte etenswaren. Omdat deze producten bij aankomst in de instelling al veel micro-organismen bevatten is sprake van een aanmerkelijk kortere houdbaarheid. Dit vereist het noteren van de interne verbruiksdatum (IVD) na de ontvangst, de bereiding of het ontdooien van producten. Worden verpakte producten aangebroken, dan verkort dit de houdbaarheid en gelden de THT- en TGT-datum niet meer. Ook bij het aanbreken van verpakte producten is daarom het noteren van de IVD vereist.

9.1 Verschillende fasen van voedingsverzorging

Goede hygiënische praktijken worden in alle fasen van de voedingsverzorging in acht genomen, dat wil zeggen bij:

1. Inkopen en bestellen
2. Bewaren en opslaan
3. Bereiding
4. Uitgeven en uitserveren
5. Reinigen
6. Afvoeren van afval

10. Kleine risico's

Onze missie is onze kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang te bieden. Hierbij willen we ongelukken of ziekte als gevolg van een bijvoorbeeld niet schoon of ondeugdelijk speelgoed voorkomen. Maar met over bescherming doen we de kinderen uiteindelijk ook geen goed. Daarom beschermen we de kinderen tegen onaanvaardbare risico's. Een bult, een schaafwond of iets dergelijks kan gebeuren. Sterker nog, er zit ook een positieve kant aan:

- Het heeft een positieve invloed op fysieke gezondheid
- Het vergroot zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen
- Het vergroot sociale vaardigheden

Daarom aanvaarden wij op onze opvang de risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen en leren ze hier op een juiste manier mee om te gaan. Om risicovolle speelsituaties veilig te houden moeten kinderen zich daarom tijdens spelsituaties of activiteiten houden aan diverse afspraken. Daarnaast zijn er afspraken over hoe om te gaan met spullen als speelgoed en gereedschap, dit om te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik letsel kan ontstaan.

Een voorbeeld van zo'n klein risico en de afspraken die daarvoor gemaakt worden is hieronder beschreven:

Spelen

Als er speelgoed is waar de kleintjes echt niet aan mogen komen, spelen de oudere kinderen er mee als de kleintjes naar bed zijn.

Als groot en klein samenspelen, dan met speelgoed van de kleintjes of speelt de pedagogisch medewerker zelf mee.

Kinderen ruimen hun speelgoed indien mogelijk na gebruik zelf op.

Met de kinderen wordt afgesproken dat ze binnen rustig moeten lopen (dus niet mogen rennen).

Kinderen met slecht zicht of motorische problemen worden extra bij het spelen extra in de gaten gehouden.

Om gezondheidsrisico's te beperken en de kinderen hieraan zelf bij te laten dragen zijn daarom goede afspraken met kinderen noodzakelijk. Voorbeelden van afspraken die met kinderen zijn gemaakt zijn het wassen van de handen na toiletbezoek of het houden van een hand voor de mond tijdens niezen of hoesten. Ook leren de jonge kinderen dat ze niet met de afvallemmer mogen spelen, maar wel zelf hun luier weg mogen gooien.

De exacte afspraken die zijn gemaakt met kinderen zijn terug te vinden in de beleidsmappen op de groepen. De afspraken worden regelmatig met de kinderen besproken en herhaald. Bijvoorbeeld voorafgaand aan een activiteit of spel, voorafgaand aan een verschoningsmoment of in periodes dat veel kinderen en medewerkers verkouden zijn.

11. Evalueren en bijstellen

11.1 Evaluatie

Om te bepalen of de genomen acties en maatregelen ertoe hebben geleid dat er een veiligere en gezondere opvang kan worden geboden, evalueren we vier keer per jaar de genomen maatregelen en/of ondernomen acties tijdens ons teamoverleg. Indien een maatregel of actie een positief effect heeft gehad, wordt het veiligheids- en gezondheidsbeleid hierop aangepast.

De houder is verantwoordelijk dat er een jaarlijkse update plaats vindt, zorg draagt voor de uitgezette acties, het naleven van het beleid.

In een evaluatieverslag, eind van het jaar, wordt daarna weergegeven welke verbeteringen op het gebied van dit beleid zijn doorgevoerd.

Dit wordt geborgd middels bijeenkomsten en andere communicatie vormen met het personeel:

- 1 vertegenwoordiging per groep
- Teamvergadering
- Groepsgesprekken
- Coaching op de werkvloer
- Mail

Er is een speciale Checklijst die per kwartaal gecontroleerd worden op volledigheid en evt. acties die hieruit moeten volgen of medewerkers worden hierop gewezen.

Als mensen even niet op de hoogte zijn van bepaald beleid wordt men erop gewezen of wordt aangegeven waar ze dit kunnen lezen (nieuwe mensen). Alle veranderingen in het beleid worden toegelicht op vergaderingen en/of via memo's en de mail.

Jaarlijks wordt aan de medewerkers gevraagd items uit de map door te lezen. Voor elke teamvergadering worden verschillende onderwerpen vanuit het beleid veiligheid en gezondheid voorbereid en besproken. Daaruit kunnen eventuele verbeteracties besproken worden waarop dit beleid bijgesteld wordt.

De uitvoering wordt gecontroleerd door de locatiemanager middels de operationele aansturing.

Plan van aanpak

In het vierde kwartaal van het jaar wordt een actieplan opgesteld.

Vier keer per jaar wordt het actieplan en een checklist V&G besproken tijdens het teamoverleg. Het actieplan bevat de thema's vanuit het beleid V&G. Deze thema's worden door de pedagogisch medewerkers zelf voorbereid. De registratie van eventuele afspraken en het bijstellen van het beleidsplan wordt door middel van de notulen gedaan.

11.2 Periodieke controle

Vier keer per jaar controleren we op iedere locatie de veiligheid en gezondheid. Dat doen we met de *Checklist veiligheid & gezondheid*.

Om te voorkomen dat er met speeltoestellen ongelukken gebeuren, controleren de pedagogische medewerkers de staat van de speeltoestellen visueel als ze buiten met de kinderen zijn.

Om te zorgen dat het beleid veiligheid en gezondheid actueel blijft, wordt dit beleid tijdens de teamvergaderingen als een vast agenda punt aangeboden.

Om dit beleid actueel te kunnen houden wordt gewerkt met een verbeter beleidscyclus zoals hieronder uitgebeeld.

12. Communicatie en afstemming intern en extern

We vinden het belangrijk dat medewerkers zich betrokken voelen bij het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Wanneer het beleidsplan voor veiligheid en gezondheid wordt opgesteld of bijgesteld, spelen zij dan ook allen een actieve rol hierin. Wanneer een nieuwe medewerker op de locatie komt werken zorgen we voor een uitgebreide introductie in het veiligheids- en gezondheidsbeleid, met indien nodig eventuele extra opleiding en instructies. Zodanig dat deze persoon in staat is tot het nemen van maatregelen wanneer dit aan de orde is.

Tijdens teamoverleggen is het bespreken van mogelijke veiligheids- en gezondheidsrisico's een vast agendapunt. Zo wordt het mogelijk zaken bespreekbaar te maken en direct bij te stellen. Medewerkers worden hierdoor vertrouwd met het geven van feedback aan elkaar.

Via de nieuwsbrief en via de oudercommissie berichten we ouders over onze activiteiten ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Wanneer er vragen zijn van ouders worden deze zo mogelijk ter plekke beantwoord. Wanneer deze vraag voor meerdere ouders interessant is, wordt deze tevens in de nieuwsbrief opgenomen.

De locatiemanagers zijn er verantwoordelijk voor dat hun locaties voldoen aan eisen. De afdeling kwaliteit en facilitair ondersteunt hen hierbij.